

Scoatem la iveală ceea ce este invizibil: O analiză a dimensiunii de gen bazată pe dovezi în cadrul răspunsului regional în contextul războiului din Ucraina

Regional Refugee Response
for the Ukraine Situation

Scoatem la iveală ceea ce este invizibil: O analiză a dimensiunii de gen bazată pe dovezi în cadrul răspunsului regional în contextul războiului din Ucraina

© Grupul operativ regional de gen, octombrie 2022

Design și aspect: Irene Sempere

Pictograme: EPS Studio

Ilustrații: Yvonne Redín

Imagine de copertă: O scenă de la punctul de trecere a frontierei Palanca-Maiaki-Udobnoe, între Republica Moldova și Ucraina, pe 4 martie 2022. Prin amabilitatea UN Women / Aurel Obreja.

Mulțumiri

Mulțumim Grupului de lucru regional pentru egalitatea de gen (RGTF) pentru că a solicitat acest raport și tuturor membrilor grupului pentru sprijinul și contribuțiile oferite pe parcursul procesului de elaborare. Adresăm mulțumiri speciale membrilor echipei de acțiune RGTF, care au alocat timp destul și sprijin tehnic pe parcursul a patru luni și jumătate la analiza și redactarea raportului:

- ▶ CARE International
- ▶ Entității Națiunilor Unite pentru egalitatea de gen și emanciparea femeii (UN Women)
- ▶ Centrului pentru Drepturile Reproductive (CRR)
- ▶ Federației Internaționale de Planificare a Familiei (IPPF)
- ▶ VOICE
- ▶ Organizației Mondiale a Sănătății (WHO)

Membrii echipei de acțiune și grupul RGTF extins, de asemenea, au desfășurat activități specifice în anumite momente ale proceselor de redactare, validare și finalizare: CARE International a pus la dispoziție o persoană responsabilă de resurse pe tot parcursul procesului; UN Women a asigurat editarea, interpretarea și traducerea, inclusiv a raportului final în limba ucraineană și română; CRR a realizat traducerea primei versiuni a raportului pentru procesul de validare; Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (UNDP) a asigurat traducerea raportului final în limba rusă și Corus International a realizat designul și machetarea raportului.

Și nu în ultimul rând, adresăm un cuvânt special de mulțumire mai multor organizații locale și internaționale, cât și agențiilor ONU care au participat la procesul de validare. Unele organizații sunt enumerate mai jos, în timp ce altele au solicitat să rămână anonime: Centrul „Perspective pentru femei” (Ucraina); Corus International; Asociația EMMA (Ungaria); Equal Advice (România); Organizația pentru Alimentație și Agricultură; FEDERA (Polonia); Freedom of Choice (Slovacia); ICVA; ILGA-Europe; Oficiul Națiunilor Unite pentru coordonarea afacerilor umanitare / Proiectul privind capacitatea de rezervă în materie de gen; Organizația Intersex International Europe; Proiectul HOPE; Programul Națiunilor Unite privind HIV/SIDA (UNAIDS); Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA); Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR).

A se vedea lista completă a organizațiilor membre RGTF în [Anexa 4](#).

Abrevieri

VSSC	Violență sexuală în situații de conflict
OSC	Organizație a societății civile
VBG	Violența în bază de gen
GTF	Grup operativ pentru egalitatea de gen
PDI	Persoană strămutată intern
LGBTIQA+	Lesbiană, gay, bisexual(ă), transgender, intersex, queer/questioning, asexual, plus
ONG	Organizație neguvernamentală
PEAS(HS)	Protecție împotriva exploatării și abuzului sexual (și a hărțurii sexuale)
ARG	Analiză rapidă de gen
RGTF	Grup operativ regional pentru egalitatea de gen
RRRP	Plan regional de răspuns la criza refugiaților
EAHS	Exploatarea și abuzul sexual (și hărțuirea sexuală)
SOGIESC	Orientarea sexuală, identitatea de gen și exprimarea de gen, și caracteristicile sexuale
SSR	Sănătatea sexuală și reproductivă
SDSR	Sănătatea și drepturile sexuale și reproductive
UNHCR	Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați
OCF	Organizație condusă de femei
ODF	Organizație pentru drepturile femeilor

Sumar executiv

Escaladarea războiului din Ucraina a început la 24 februarie 2022, provocând mii de victime civile, distrugerea infrastructurii civile, inclusiv a spitalelor, și declanșând o criză de strămutare cu cea mai rapidă rată de extindere în Europa după cel de-al Doilea Război Mondial. Profilul demografic al Ucrainei, în combinație cu implementarea legii marțiale și a politicilor privind serviciul militar obligatoriu, a dus la o conștientizare a factorilor legați de gen și de vârstă în cadrul răspunsului umanitar regional, prin care se recunoaște situația persoanelor de toate genurile și diversitățile dinaintea crizei și modul în care războiul și criza regională ulterioară au agravat riscurile cu care se confruntă acestea.

Încă din primele zile ale acțiunilor de răspuns, s-au desfășurat analize rapide de gen (ARG) și alte analize și evaluări, iar Grupul operativ regional pentru egalitatea de gen (RGTF) a recunoscut apariția unor probleme de interes comun. Patru domenii-cheie de îngrijorare se referă la:

- ▶ Participarea și leadershipul femeilor și al grupurilor marginalizate la acțiunile de răspuns
- ▶ Violența în bază de gen (VBG)
- ▶ Sănătatea și drepturile sexuale și reproductive (SDSR)
- ▶ Colectarea și analiza datelor cu privire la gen și intersecționalitate, cât și gradul de integrare a datelor în acțiunile de răspuns

S-a identificat faptul că pentru aceste îngrijorări sunt necesare soluții naționale, regionale și transfrontaliere bazate pe schimbări ample de politici și structură a sectorului umanitar. Cu toate acestea, la momentul respectiv, tematicile de gen, inclusiv tendințele, lacunele și provocările specifice cu care se confruntă femeile și bărbații din diferite grupuri socio-economice și etnice în cadrul răspunsului umanitar și a răspunsului la criza refugiaților din regiune, nu au fost reflectate în mod corespunzător.

Scopul raportului

Pentru a completa această lipsă esențială de dovezi, s-a desfășurat această analiză regională cu scopul de a consolida constatările, analizele și recomandările din studiile naționale și regionale existente pentru a spori înțelegerea dimensiunii de gen, cât și a altor aspecte și tendințe sociale din regiune legate de patru domenii de cercetare:

- ▶ Participarea și leadershipul organizațiilor conduse de femei (OCF-uri), al organizațiilor pentru drepturile femeilor (ODF-uri), al femeilor și al grupurilor marginalizate
- ▶ Prevenirea, atenuarea și răspunsul la VBG
- ▶ Accesul, disponibilitatea și exercitarea SDSR

- ▶ Intersecționalitatea factorilor de gen și de diversitate care afectează provocări multiple și intersectate cu care se confruntă femeile, fetele, băieții și bărbații

Analiza regională a fost efectuată pentru a determina ce fel de date există, a identifica lacunele în materie de date și de răspuns, cât și pentru a oferi recomandări clare în vederea abordării acestor lacune.

O scenă de la punctul de trecere a frontierei Reni-Cahul, între Republica Moldova și Ucraina, pe 3 martie 2022. Foto: ONU Femei Moldova.

Obiectivele raportului

- ▶ Analiza tendințelor regionale emergente cu privire la criza regională pentru persoanele de toate genurile și diversitățile intersectoriale din cadrul domeniilor de cercetare.
- ▶ Consolidarea bazei de dovezi cu privire la domeniile de cercetare pentru a documenta acțiunile de advocacy și de planificare la nivel regional și național.
- ▶ Elaborarea unor recomandări practice care să documenteze intervențiile regionale și, dacă este cazul, acțiunile naționale de răspuns la criză și să ghideze conceptul de politici și investiții sensibile la dimensiunea de gen și care să transforme perspectiva de gen.

Approach and scope

The target audience is decision-makers within the humanitarian response, states, policy makers and donors.

The regional analysis was designed to consolidate secondary analyses from Ukraine and neighbouring countries, including Hungary, Moldova, Poland, Romania and Slovakia. Reports that covered a broader European focus were also included where relevant.

The regional analysis process took place between 13 April and 31 August 2022 using resources published between 24 February and 10 August 2022. The process included a validation exercise conducted between 28 July and 10 August 2022.

Findings and analysis

The analysis shows how Ukrainian citizens and civil society mobilised rapidly as first responders and highlights the critical role that women and women's organisations in countries hosting refugees play in the response. Impacts of the escalated war and the regional crisis have affected decision-making in various ways. High levels of volunteerism have allowed for more flexible gender roles, including women's increased participation in the household, informal and community decision-making and management of resources and men's involvement in providing psychological support in the community. However, women's roles as volunteers and first responders have not adequately translated into their increased or active participation and leadership in formal decision-making processes with international and government actors.

The analysis further highlights the low level and poor quality of funding for WROs and WLOs as a key barrier to women's meaningful participation and leadership, which is seen to undermine their autonomy and limit their ability to continue meeting pre-war mandates in addition to meeting new and emerging needs and providing equal opportunities to participate in planning and benefit from interventions. Although gaps in the development of WROs' and WLOs' capacity were noted, local groups called on humanitarian actors to focus on advocating and strengthening this capacity rather than funding international nongovernmental organisations (INGOs). The analyses and the validation process showed that, while a lot has been achieved and continues to be established with regards to humanitarian coordination mechanisms, these opportunities are not fully and equally accessible for local organisations to engage with and meaningfully participate in.

Before the escalation of the war, GBV was already widespread and increasing in Ukraine and highly prevalent in the region. Three main forms of GBV were most often mentioned in the documents reviewed for this analysis: conflict-related sexual violence (CSR), domestic violence and human trafficking. Risks related to sexual exploitation and abuse were also noted. Available data were insufficient to allow an accurate representation of the full spectrum of risks and intersecting forms of violence that individuals experience. The analysis also noted gaps in the current operational response, including in the application of minimum standards for GBV

risk mitigation in collective shelters in Ukraine and in private shelters and accommodations in refugee-hosting countries, as well as a lack of risk analysis at border and transit sites. The review highlighted the need to ensure that all survivors of violence have safe access to quality GBV services and survivor-centred care. This is particularly evident for groups who face specific or additional barriers, exclusion and discrimination, such as the Roma population and transgender women.

Current restrictions in the legal and political environment in some contexts in the region, together with longstanding gaps and different levels of prioritisation, funding and discrimination in areas of GBV and SRHR, are seen to affect access to and availability of services and the rights of individuals to access these services. The current escalation of the war and the regional crisis are compounding the pre-crisis environment.

Access barriers to sexual and reproductive healthcare (SRH) systems differ from country to country. In Ukraine, since the war escalated, military attacks on civilian infrastructure and disruptions to health systems impede access. Pregnant women experience particular challenges accessing good-quality obstetric care, and internally displaced persons (IDPs) and people in active conflict and rural areas face additional obstacles in accessing basic SRH goods and services.

The review highlighted the importance of paying more attention to the SRH needs of women and girls; GBV survivors, and lesbian, gay, bisexual, transgender, intersex, queer or questioning, asexual, plus (LGBTIQ+) persons. In some of the border countries, the following challenges that make it difficult to navigate complex foreign health-system requirements were noted: restrictive laws on abortion and emergency contraception, the high cost of certain forms of health care and language barriers. There are also challenges related to a lack of robust health system protocols for certain forms of health care, longstanding delays in access to specialised care in gynaecology and obstetrics, limited cooperation between the public health system and civil society support structures and weak protection frameworks for certain groups. Pre-existing barriers, as well as constraints on donor funding, which vary between countries, make it difficult to integrate SRHR into the humanitarian and refugee response. This is particularly notable for local civil society organisations (CSOs) that operate in challenging circumstances with already strained capacity, financial means and operational resources.

Pre-existing gender- and identity-based discrimination and inequalities create barriers to the participation and leadership of women and marginalised groups in the response. Women's increased domestic and family responsibilities together with their new volunteerism reduce their opportunities to participate in public decision-making and take on leadership roles. Other barriers faced by women include inadequate access to information; limited access to technology; perceptions about lack of transparency and influence in humanitarian decision-making; and, in Ukraine specifically, centralisation and militarisation of power and decision-making. Specific groups were identified as facing additional barriers, including women-headed households, women without documentation and IDPs - even those who had previously been involved in community decision-making.

In the first few weeks of the crisis, there was a lack of sex-, gender- age- and disability-disaggregated data, which prevented a more targeted and inclusive humanitarian response that could address the specific needs and priorities of men and women belonging to different groups. Over time, relevant authorities and humanitarian actors increasingly collected more disaggregated data, although it is not clear to what degree these data were analysed or used to inform the response. Furthermore, analyses tended to focus on single-country contexts. It is unclear whether and how data were collected, analysed and shared in cross-border response operations and protection mechanisms. From the analysis, it may be assumed that this was limited in scope.

The overall analysis tends to view women or men as homogeneous groups, overlooking important aspects of their diversity. Similarly, analyses tend to focus on single identities to analyse exclusion or discrimination. Key groups highlighted in existing analyses include women, children and adolescents, older persons, persons with disabilities, Roma and other ethnic groups and LGBTIQ+ persons. Within these groups, there is a lack of consistent approaches to understanding how overlapping identities and intersecting characteristics may affect individuals' priorities, needs, capacities and experiences of exclusion and risk.

Gaps identified in all areas of enquiry focus on the need for more in-depth understanding. For example, when barriers or challenges regarding access to good-quality GBV or SRH services were mentioned, there was a lack of depth in capturing experiences of and distinctive constraints on various groups, which may lead to discrimination or increase risks. Similarly, in analyses of the barriers that WROs experienced, such organisations are presented as homogenous entities. Overall, needs and risks took precedence over capacity and agency.

In reviewing the reports, it was noticeable that, unless a document focused on an area such as GBV or SRHR or on a particular group such as older persons or persons with disabilities, these topics were not mainstreamed in reports, which means that crucial findings and recommendations were often fragmented across reports, preventing these vital contributions from reaching mainstream analysis. This finding re-emphasises the importance of systematically integrating intersectional analyses into humanitarian operational and sectoral assessments rather than conducting such analyses as separate exercises.

Existing analyses provide a wealth of findings and recommendations under each of the areas of enquiry. It is important that the adoption of the recommendations in the response is monitored and assessed over time.

This report concludes with clear, practical recommendations for decision-makers in the humanitarian response, states, policy makers and donors.

Cuprins

Mulțumiri	3
Abrevieri	4
SUMAR EXECUTIV	5
INFORMAȚII GENERALE	13
METODOLOGIA	16
CONSTATĂRI ȘI ANALIZĂ	23
A. Participarea și leadershipul femeilor și al grupurilor marginalizate	24
B. Violența în bază de gen	33
C. Sănătatea și drepturile sexuale și reproductive	39
D. O abordare intersecțională a incluziunii de gen și a diversității	47
CONCLUZII	54
RECOMANDĂRI	59
ANNEXE	66
1. Bibliografie conform capitolului	66
2. Glosar	75
3. Coordonare, colaborare și forță colectivă	78
4. Calitatea de membru al Grupului operativ regional pentru dimensiunea de gen – urmează a fi confirmată	81
Note de final	84
Cuprins	12

Informații generale

Escaladarea războiului din Ucraina a început la 24 februarie 2022, provocând mii de victime civile, distrugerea infrastructurii civile, inclusiv a spitalelor, și declanșând o criză de strămutare cu cea mai rapidă rată de extindere în Europa după cel de-al Doilea Război Mondial.¹ Impactul civil al războiului este reflectat în cifrele raportate de Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului,² în analizele actuale care subliniază datele demografice și vulnerabilitățile preexistente, cât și în evaluările care încep să ofere detalii despre riscurile, efectele și impacturile agravante ale escaladării războiului și strămutării ulterioare asupra anumitor populații.

Profilul demografic al Ucrainei, în combinație cu implementarea legii marțiale și a politicilor privind serviciul militar obligatoriu, a dus la o conștientizare a factorilor legați de gen și de vârstă în cadrul răspunsului umanitar regional. În Ucraina sunt mai multe femei (54%) decât bărbați (46%),³ iar dimensiunea de gen se intersectează cu alte aspecte de diversitate, ceea ce afectează vulnerabilitățile unor grupuri diferite, inclusiv persoanele de etnie romă, persoanele cu dizabilități, femeile din comunitățile rurale, din zonele de strămutare și de conflict, cât și comunitățile persoanelor lesbiene, gay, bisexuale, transgender, intersex, queer, asexuale și altele (LGBTQIA+).⁴ Având aproximativ 20% din populație cu vârsta de 65 de ani și mai mult, majoritatea dintre care sunt femei, Ucraina înregistrează cel mai mare procent de persoane în vârstă afectate de conflict într-o singură țară. Țara are și mulți apatrizi⁵ și o populație numeroasă de etnie romă. Se estimează că 60% dintre femeile și copiii de etnie romă nu au acte. Majoritatea apatrizilor din Ucraina nu dispun de acte care confirmă statutul de apatrid.⁶ În plus, mai mult de 60% dintre copiii născuți în zonele afectate de conflict nu dețin certificate de naștere. Lipsa documentelor de stare civilă creează obstacole semnificative în calea asistenței și protecției.^{7,8}

După opt ani de conflict armat în estul Ucrainei, în urma căruia milioane de persoane deja au avut nevoie de asistență umanitară,⁹ războiul a forțat milioane de persoane să-și părăsească locuințele¹⁰ pentru a căuta siguranță, protecție și suport,¹¹ mulți dintre ei revenind sau deplasându-se din și în Ucraina.¹² La momentul întocmirii raportului (august 2022), peste șapte milioane de refugiați din Ucraina au fost înregistrați în toată Europa.¹³ Deși datele dezagregate pe sex, gen, vârstă, dizabilitate și alte forme de diversitate sunt limitate, cifrele arată în mod constant că majoritatea celor strămutați în interiorul țării și care au părăsit Ucraina sunt femei și copii.¹⁴ În baza rapoartelor s-au identificat persoane și grupuri specifice care se confruntă cu riscuri mai mari de protecție, excludere și discriminare în Ucraina și în țările care găzduiesc refugiați. Printre acestea se numără femei, bărbați și copiii din comunitățile de etnie romă, persoanele LGBTQIA+, femei și bărbați cu dizabilități, femei și bărbați în vârstă, femei gravide și care alăptează, femei și bărbați din zonele rurale, copii neînsoțiți și separați, cât și copii din îngrijirea instituțională.

În iulie 2022, în cadrul unei analize efectuată de Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR) pe un eșantion de 4 871 de persoane s-a constatat că 99% dintre refugiați sunt ucraineni, 90% dintre membrii gospodăriilor de refugiați sunt femei și copii, iar 23% dintre gospodăriile au cel puțin o persoană cu nevoi speciale, inclusiv persoane cu dizabilități (13% dintre familii), persoane în vârstă cu riscuri specifice de protecție (11% dintre familii), persoane cu afecțiuni medicale grave (9% dintre familii), copii neînsoțiți (5% dintre familii) și copii separați (3% dintre familii).¹⁵ De asemenea, în cadrul analizei s-a constatat că persoanele se reîntorc în Ucraina din diferite motive, inclusiv pentru a-și vizita familia, a obține provizii, a accesa servicii de

bază sau mijloace de trai, sau pentru a ajuta rudele să se evacueze.¹⁶ Polonia a găzduit cea mai mare proporție de refugiați,¹⁷ iar Moldova a primit cea mai mare proporție pe cap de locuitor din populația internă.¹⁸

Guvernele, organizațiile și comunitățile internaționale, naționale și locale continuă să sprijine persoanele care vin din Ucraina.¹⁹ Cu toate acestea, organizațiile locale ale societății civile (OSC-uri), organizațiile conduse de femei (OCF-uri), organizațiile pentru drepturile femeilor (ODF-uri), organizațiile neguvernamentale (ONG-uri), organizațiile conduse de refugiați și de diasporă, cât și voluntarii se află în prima linie de intervenție în Ucraina și în țările care sprijină acțiunile de răspuns la criza refugiaților.²⁰

O scenă de la punctul de trecere a frontierei Reni-Cahul, între Republica Moldova și Ucraina, pe 3 martie 2022. Foto: ONU Femei Moldova.

Metodologia

Argumentare pentru analiza regională

În primele luni de la escaladarea războiului în Ucraina, s-au efectuat mai multe evaluări, analize și studii cu privire la dinamica de gen și intersectorială în Ucraina și în țările vecine. Prezentarea și discuțiile cu privire la analiza rapidă de gen (ARG) și alte rapoarte publicate de către organizațiile membre ale Grupul operativ regional pentru egalitatea de gen (RGTF) au evidențiat domeniile comune de preocupare, inclusiv: colectarea și analiza inconsecventă și limitată a datelor dezagregate pe sex, gen, dizabilitate și alte caracteristici de diversitate – și, prin urmare, utilizarea limitată a acestor date pentru a produce dovezi privind elaborarea și planificarea de politici sensibile la dimensiunea de gen; creșterea incidenței și a riscului de violența în bază de gen (VBG) în Ucraina și în alte țări din Europa care găzduiesc refugiați din Ucraina; îngrijorări majore în anumite țări cu privire la sănătatea și drepturile sexuale și reproductive (SDSR) ale refugiaților, deseori, ca urmare a unor legi și politici relevante, cât și nivelurilor diferite de accesibilitate, precum și disponibilitatea limitată a asistenței medicale în domeniul sănătății sexuale și reproductive (SSR), inclusiv a îngrijirilor urgente în țările care găzduiesc refugiați, și recunoașterea faptului că, deși, organizațiile locale se află în prima linie de răspuns, o creștere a cererii și a numărului de cazuri, precum și a cerințelor de administrare și coordonare, a pus la încercare resursele deja limitate. De asemenea, s-a constatat că, în pofida experienței vaste, organizațiile locale continuă să se confrunte cu obstacole în ceea ce privește participarea semnificativă în modelarea unui răspuns umanitar internațional mai extins.²¹

A fost clar că preocupările ce țin de: colectarea, analiza și utilizarea datelor cu privire la dimensiunea de gen și intersecționalitate; VBG; SDSR; participarea și leadershipul femeilor și al grupurilor marginalizate în cadrul intervenției nu au fost specifice unei singure țări, dar s-au extins asupra răspunsului regional. Mai mult decât atât, pentru aceste provocări sunt necesare soluții naționale, regionale și transfrontaliere bazate pe schimbări ample de politici, programe și structură a sectorului umanitar.

Deși aceste probleme au fost luate în considerare în cadrul ARG-urilor și în alte analize, membrii grupului RGTF au remarcat că, din cauza faptului că gama de subiecte abordate în multe dintre aceste rapoarte a fost atât de largă, nu s-au examinat aceste preocupări în detaliu sau nu s-au oferit mai multe recomandări strategice pentru a le aborda.²² Lipsa unei înțelegeri mai profunde și specifice contextului cu privire la aceste preocupări a generat lacune și deficiențe programatice în cadrul acțiunilor de răspuns. Mai mult decât atât, majoritatea studiilor au fost evaluări la nivelul unei singure țări. La momentul întocmirii raportului, nu a fost elaborată nici o prezentare generală a aspectelor de gen, inclusiv a tendințelor, lacunelor și provocărilor actuale în cadrul răspunsului regional umanitar și răspunsului regional la criza refugiaților pentru a sprijini identificarea și abordarea problemelor de gen. Membrii grupului RGTF au identificat necesitatea unei înțelegeri mai bune a acestor probleme, și de a transmite mesaje comune de advocacy pentru a aborda aceste preocupări în cadrul acțiunilor de răspuns.

Domenii de cercetare

Atunci când s-a elaborat cadrul pentru această analiză regională, grupul RGTF a recunoscut că unele domenii ar putea fi explorate în continuare în cadrul evaluărilor și analizelor naționale și regionale, unele dintre ele fiind evidențiate în secțiunea „Domenii pentru cercetare ulterioară” Totuși, având în vedere motivele menționate mai sus, următoarele patru domenii-cheie de cercetare au fost identificate drept o prioritate pentru acest raport.

- ▶ Participarea și leadershipul OCF-urilor, al ODF-urilor, al femeilor și al grupurilor marginalizate.
- ▶ Prevenirea, diminuarea riscurilor și răspunsul la VBG.
- ▶ Accesul, disponibilitatea și exercitarea SDSR.
- ▶ O abordare intersecțională a incluziunii de gen și a diversității.

Acest raport este structurat în secțiuni aferente fiecărui domeniu de cercetare. Fiecare secțiune este structurată puțin diferit pentru a reflecta particularitățile problemei abordate, disponibilitatea și tipul resurselor de date secundare studiate pentru analize. În [Anexa 1](#) sunt prezentate resursele utilizate pentru fiecare secțiune.

Scopul raportului

Raportul regional are scopul de a consolida constatările, analizele și recomandările din studiile naționale și regionale existente pentru a ajunge la o înțelegere mai bună a tendințelor din întreaga regiune legate de patru domenii de cercetare. Analiza regională a fost efectuată pentru a determina ce fel de date există, a identifica lacunele în materie de date și de răspuns, cât și pentru a oferi recomandări clare în vederea abordării acestor lacune.

Publicul-țintă al acestui raport sunt factorii de decizie din cadrul răspunsului umanitar, statele, factorii de decizie politică și donatorii.

Obiectivele raportului

- ▶ Analiza tendințelor regionale emergente cu privire la criza regională pentru persoanele de toate genurile și diversitățile din cadrul a patru domenii de cercetare.
- ▶ Crearea unei baze de dovezi pentru a documenta acțiunile de advocacy la nivel regional și național în cele patru domenii de cercetare.

- ▶ Elaborarea unor recomandări practice care să documenteze acțiunile de răspuns regional (și, dacă este cazul, intervențiile naționale) cu privire la criză pentru a aborda mai bine dimensiunea de gen și alți factori care se intersectează.

Pe parcursul etapelor de elaborare și finalizare a raportului, în perioada aprilie – octombrie 2022, contextul s-a schimbat în mod constant. Au devenit disponibile noi analize și resurse și au fost create noi structuri de coordonare și spații de colaborare. De aceea, unele date care se conțin în acest raport pot fi deja incomplete sau neactualizate, sau pot să nu fie supuse rapid actualizării pe măsură ce războiul, criza refugiaților și acțiunile de răspuns continuă. Prin urmare, unul dintre obiectivele acestui raport este ca, constatările și recomandările să ofere o bază și un catalizator pentru o discuție continuă cu privire la probleme-cheie abordate pe măsură ce criza și acțiunile de răspuns evoluează.

Domeniul de aplicare geografic

Analiza regională a fost concepută să consolideze informațiile din Ucraina și din țările vecine, inclusiv din Ungaria, Moldova, Polonia, România și Slovacia. De asemenea, atunci când a fost relevant, s-au inclus rapoartele cu un caracter european mai larg.

Grupul RGTF și echipa de acțiune a analizei

Grupul RGTF a fost înființat în luna martie 2022 și este condus de CARE International și UN Women. Grupul este format din aproximativ 70 de membri din aproape 40 de organizații implicate în acțiunile de răspuns, inclusiv agențiile ONU, entitățile regionale, ONG-uri internaționale și naționale.

Grupul RGTF oferă asistență tehnică și orientări de politici grupurilor de lucru și altor structuri conexe, înființate în cadrul Planului regional de răspuns la criza refugiaților, la nivel regional și național, inclusiv altor structuri de coordonarea privind dimensiunea de gen. Acesta funcționează ca o platformă principală de coordonare, advocacy și informare cu privire la egalitatea de gen în acțiunea umanitară la nivel regional.

În luna aprilie 2022, membrii grupului RGTF au format o echipă de acțiune a analizei pentru a coordona elaborarea analizei regionale. Mai mulți membri ai grupului RGTF au fost implicați pe parcursul procesului în identificarea rapoartelor de analiză care urmau să fie incluse în cadrul analizei și în sprijinirea exercițiilor de revizuire, validare și distribuire.

Abordarea și domeniul de aplicare

Analiza regională a fost elaborată pe parcursul a patru luni și jumătate, în perioada aprilie – august 2022, și se bazează pe o analiză a resurselor de date secundare publicate în perioada februarie – august 2022. Resursele au cuprins ARG-urile la nivel de țară, rapoartele ONU și evaluările ONG-urilor. O parte mică din resursele publicate înainte de luna februarie 2022 oferă context domeniilor de cercetare. Secțiunea cu privire la constatări și analiză sintetizează resursele existente, evidențiind tendințele-cheie identificate în rapoartele analizate, toate acestea fiind enumerate în bibliografie, împărțite conform domeniului de cercetare.

Acest raport reprezintă o analiză a datelor secundare, deoarece membrii grupului RGTF au fost de acord că este important să se consolideze analiza existentă și, ulterior, să se identifice lacunele în cadrul analizei. Având în vedere faptul că populația afectată nu a fost consultată pentru acest raport de analiză, întru susținerea constatărilor și recomandărilor ar fi necesar să se colecteze date primare în viitor. Și, deoarece persoanele afectate nu au fost consultate, membrii grupului RGTF au fost de acord că este necesar ca raportul să fie revizuit și consultat cu experții implicați în planificarea acțiunilor de răspuns. De aceea, un proces de validare a fost încorporat drept parte integrantă a exercițiului de elaborare a acestui raport.

Procesul de validare

Procesul de validare s-a desfășurat în perioada iulie – august 2022. Experții din domeniul tematic și umanitar din cadrul grupului RGTF și din afara acestuia au fost invitați să revizuiască și să ofere sugestii cu privire la proiectul de raport, asigurând faptul că analiza și recomandările reflectă contextul actual și prioritățile celor implicați în planificarea acțiunilor de răspuns.

Procesul de validare a fost conceput pentru a atenua unele limitări cunoscute ale procesului de raportare (a se vedea mai jos). Persoanele fizice, organizațiile și rețelele au fost invitate să participe la procesul de validare prin mai multe canale, având drept scop oferirea unui mecanism inclusiv de feedback. Pentru a optimiza gradul de acoperire și incluziune, proiectul de raport a fost tradus din limba engleză în limbile maghiară, poloneză, română, slovacă și ucraineană, iar pentru sesiunile de feedback au fost disponibile interpretări în aceleași limbi.

- ▶ Sugestii verbale prin organizarea sesiunilor cu opțiunea de interpretare
- ▶ Sugestii verbale prin intermediul convorbirilor individuale cu membrii echipei de acțiune
- ▶ O sesiune specială de feedback verbal cu membrii grupului RGTF pe parcursul unei ședințe regulate organizate de două ori pe săptămână
- ▶ Sugestii scrise direct în raport în oricare dintre limbile traduse
- ▶ Răspunsuri în scris la o serie de întrebări orientative, inclusiv o secțiune de răspunsuri deschise.

Patruzeci și două de persoane au contribuit cu sugestii verbale și scrise, inclusiv 24 de respondenți din cadrul organizațiilor ONU, 8 din cadrul organizațiilor internaționale și 10 din cadrul OSC-urilor.

Pe parcursul procesului de validare, echipa de acțiune a căutat resurse suplimentare în oricare dintre limbile relevante. Mai multe resurse au fost prezentate și analizate ca parte a procesului. Toate resursele prezentate au fost în limba engleză. Sugestiile primite pe parcursul procesului de validare au fost incluse în raport și au fost menționate pentru a le deosebi de analiza publicațiilor analizate (Anexa 1).

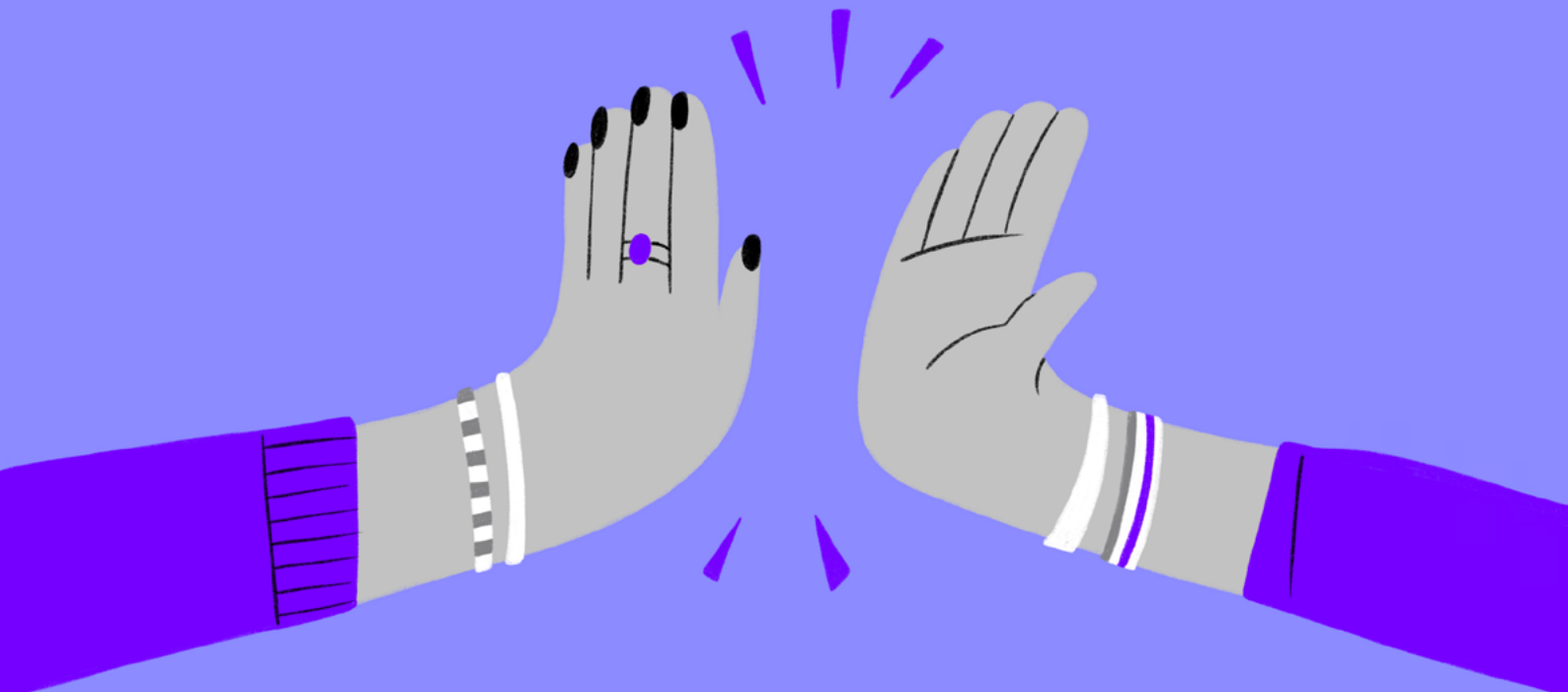
În Anexa 2 se găsește un glosar cu definițiile unor termeni-cheie utilizați în raport.

Limitări

- ▶ Toate resursele analizate au fost în limba engleză. În raport se recunoaște faptul că acest lucru limitează analiza evaluărilor efectuate de către organizațiile locale, inclusiv recomandările din cadrul evaluărilor. Pe parcursul procesului de validare s-au făcut solicitări de documente scrise în alte limbi, în afară de engleză, însă nu s-a obținut nimic.
- ▶ Analiza regională s-a bazat pe resursele publicate într-o anumită perioadă și oferă o prezentare succintă a tendințelor bazate pe constatările din acele resurse. Se așteaptă că acest proces va rămâne unul iterativ. Pe măsură ce criza regională avansează, ar putea fi necesar de desfășurat analize regionale suplimentare pentru a răspunde conform naturii evoluției situației și a spori înțelegerea acestor domenii de cercetare și a altora.
- ▶ Accentul, metodologia și abordarea utilizată diferă de la un raport revizuit la altul (a se vedea lista completă în Anexa 1). De aceea, analiza regională nu reprezintă o analiză riguroasă a datelor agregate la nivel regional, dar mai degrabă o analiză a tendințelor identificate în resursele disponibile.
- ▶ S-au depus eforturi considerabile pentru a contacta persoane, organizații și rețele importante din toată regiunea și pentru a crea condiții incluzive pentru feedback. Printre acestea se numără traducerea primei versiuni a raportului în limbile maghiară, poloneză, română, slovacă și ucraineană, cât și disponibilitatea interpreților pe parcursul procesului de validare. În pofida acestor eforturi, implicarea și sugestiile din partea organizațiilor locale au fost limitate. Este posibil ca rata joasă de răspuns din partea actorilor locali să fie rezultatul unor îngrijorări existente subliniate în acest raport, inclusiv faptul că actorii locali se concentrează pe intervenția în sine și nu pe inițiativele mecanismelor de coordonare regională. În plus, procesul de validare s-a desfășurat pe parcursul lunii august, fiind o perioadă a vacanțelor, aceasta, la fel, ar fi putut limita participarea.

- ▶ După cum deja s-a menționat, pe parcursul elaborării raportului, contextul s-a schimbat în mod constant. Au devenit disponibile noi analize și resurse și au fost create noi structuri de coordonare și spații de colaborare. De aceea, unele date care se conțin în acest raport pot fi deja incomplete sau neactualizate, sau pot să nu devină rapid actualizate pe măsură ce războiul, criza refugiaților și acțiunile de răspuns continuă. Cu toate acestea, principalele probleme și tendințe rămân valabile.

Constatări și analiză

Participarea și leadershipul femeilor și al grupurilor marginalizate²³

1. De ce se pune accent pe participare și leadership?

Normele, standardele și acordurile convenite²⁴ la nivel internațional stabilesc că egalitatea de gen și respectarea drepturilor femeilor și fetelor reprezintă o responsabilitate universală, inclusiv dreptul tuturor persoanelor afectate de război și a persoanelor strămutate de a avea acces la informații și la oportunități de a influența procesele și deciziile legate de pace, securitate și acțiuni umanitare. Statele membre, agențiile ONU, sectorul privat și OSC-urile au convenit să sprijine leadershipul și participarea femeilor și organizațiilor acestora în zonele de conflict și în cadrul situațiilor de urgență umanitară pentru a se asigura faptul că se acordă o atenție corespunzătoare identificării și abordării necesităților și priorităților specifice ale femeilor, ale fetelor și ale persoanelor care se confruntă cu discriminare și excludere intersectorială; pentru a asigura procese durabile de menținere a păcii; cât și pentru a proteja drepturile femeilor, fetelor și ale grupurilor supuse riscurilor sau ale grupurilor minoritare.

2. Cum participă și conduc femeile și OSC-urile pentru femeile acțiunile umanitare și procesele de luare a deciziilor în cadrul răspunsului regional?

Atât femeile, cât și bărbații care aparțin unor grupuri socio-economice, de vârstă și etnice diferite ar trebui să fie capabili să participe în multe moduri la planificarea acțiunilor umanitare și la procesul de luare a deciziilor. În cadrul rapoartelor analizate, participarea persoanelor și a organizațiilor în calitate de personal de intervenție la nivel comunitar, cât și participarea (limitată) societății civile în sistemele de coordonare umanitară au fost cele mai proeminente. În rapoartele specifice Ucrainei se subliniază modul în care cetățenii naționali și societatea civilă s-a mobilizat rapid pentru a acorda asistență umanitară și servicii pentru populația afectată din țară atât în zonele controlate de guvern, cât și în cele necontrolate. Femeile voluntare și societatea civilă se află în prima linie de răspuns la nivel comunitar. Potrivit unui raport²⁵ femeile în vârstă, femeile cu mobilitate redusă, femeile de etnie romă, femeile care conduc gospodăriile, PSI-urile și chiar femeile cu copii nou-născuți, precum și bărbații în vârstă și bărbații cu mobilitate redusă au fost cei mai activi în cadrul acțiunilor de răspuns. În mod similar, într-o analiză din țările care găzduiesc refugiați ucraineni se subliniază rolul esențial al femeilor și al organizațiilor acestora în centrele de primire și în adăposturile colective, cât și la acordarea serviciilor specializate pentru femeile și copiii refugiați și strămutați forțat.

De asemenea, în multe rapoarte se remarcă faptul că rolul sporit al femeilor în calitate de voluntare și personal de primă intervenție nu s-a reflectat, în mod corespunzător, în participarea și leadershipul lor activ în procesele formale de luare a deciziilor cu actorii internaționali și guvernamentali. Deși nu s-au identificat referințe specifice în analiza datelor secundare, în perioada procesului de validare s-a raportat faptul că escaladarea războiului a exacerbât dificultățile cu care deja se confruntau OSC-urile, care reprezintă grupurile marginalizate, în ceea ce privește accesul și influențarea proceselor politice și decizionale. ONG-urile naționale sunt invitate să participe în cadrul sistemului de coordonare umanitară, dar o constatare comună din cadrul analizei și a exercițiului de validare ține de faptul că OCF-urile, ODF-urile și organizațiile LGBTIQ+ au raportat faptul că nu au fost capabile să acceseze sau să participe activ în clusterelor și grupurile de coordonare umanitară internațională conduse de ONU. În rapoartele din Moldova, Polonia, România și Ucraina se menționează că donatorii umanitari, inclusiv ONG-urile internaționale nu au implicat, în mod consecvent și corespunzător, grupurile de femei și alți lucrători umanitari de facto, care ar putea juca un rol important în calitate de parteneri în cadrul acțiunilor de răspuns, și că nu au fost abordate obstacolele privind participarea acestora la procesul decizional. (A se vedea mai jos exemple de obstacole specifice în calea participării în ceea ce privește coordonarea condusă de ONU și modul în care femeile sunt abordate de unele clusterelor și grupuri).

Majoritatea rapoartelor oferă o analiză nesemnificativă sau nici o analiză a altor forme importante de participare. O excepție este analiza rapidă de gen din Ucraina desfășurată de CARE și UN Women, care oferă o analiză cuprinzătoare a tipurilor variate

de participare a populațiilor afectate și a organizațiilor acestora. În cadrul raportului s-a constatat că femeile și bărbații strămutați acordă prioritate satisfacerii necesităților lor imediate și de bază în detrimentul participării în comunitate și în alte procese decizionale publice. Multe persoane strămutate au raportat și dificultăți în accesarea informațiilor de încredere sau a asistenței și serviciilor. Acest lucru a fost valabil în special pentru anumite grupuri, inclusiv pentru femei, persoane în vârstă și populație de etnie romă.

Potrivit analizei rapide de gen din Ucraina s-a identificat și faptul că războiul are efecte diferite asupra participării în funcție de tipul și nivelul de participare. De exemplu, strămutarea și mobilizarea militară a însemnat că femeile acum conduc de facto multe gospodării, iar implicarea masivă a comunității în acțiuni de voluntariat, începând din luna februarie 2022, a permis și o mai mare flexibilitate a rolurilor de gen. Printre acestea se numără o participare sporită a femeilor la luarea deciziilor în gospodărie, a deciziilor informale și comunitare, și la gestionarea resurselor, precum și la implicarea bărbaților în acordarea sprijinului psihologic pentru grupurile marginalizate. Totuși, cu excepții importante ale femeilor proeminente din Guvernul Ucrainei și din delegațiile internaționale, femeile, ODF-urile și OCF-urile din Ucraina raportează faptul că sunt mai puțin capabile, comparativ cu bărbații, să participe și să influențeze procesul formal de luare a deciziilor condus de Guvern, în special cu privire la planul de redresare.

Deși agenda cu privire la femei, pace și securitate a reprezentat un obiectiv important al activității și al acțiunilor de advocacy ale mișcării femeilor înainte de escaladarea războiului, majoritatea rapoartelor pun accentul pe răspunsul umanitar și nu iau în considerare legătura dintre participare și leadership în cadrul acțiunii umanitare și în ceea ce privește pacea, securitatea și reconstrucția. Într-un raport se menționează²⁶ că vocile femeilor nu sunt incluse în procesul de planificare și luare a deciziilor pentru răspunsul umanitar sau în procesul de pace mai largs.

3. Care sunt obstacolele principale în calea participării semnificative și a leadershipului femeilor în cadrul acțiunilor de răspuns?

Nivelul și calitatea finanțării acordate ODF-urilor și OCF-urilor reprezintă cel mai frecvent obstacol în calea participării femeilor la aceste analize. În cadrul rapoartelor se menționează că finanțarea necorespunzătoare, restricționată și pe termen scurt, cât și procesele de finanțare birocratice subminează autonomia și agendele OCF-urilor. De asemenea, în cadrul analizelor se evidențiază faptul că concentrarea finanțării pe răspunsul umanitar și lipsa de finanțe pentru costurile de bază și operaționale ale OCF-urilor împiedică capacitatea acestora să-și continue mandatele dinaintea războiului și să-și gestioneze multitudinea de cazuri existente, în timp ce răspund nevoilor suplimentare ale persoanelor afectate sau strămutate.

În cadrul rapoartelor se menționează faptul că grupurile locale doresc ca actorii umanitari să pună accent mai degrabă pe consolidarea capacităților organizațiilor

locale de a coordona răspunsul la criza refugiaților, decât pe finanțarea ONG-urilor internaționale. Grupurile au subliniat și faptul că, în lipsa unei finanțări care să sprijine activitatea lor de bază, proiectele cu privire la răspunsul la criza refugiaților riscă să creeze indignare în rândul persoanelor și comunităților locale care continuă să solicite asistență din partea acestor organizații. ODF-urile și OCF-urile raportează că trebuie să răspundă la solicitările aproape continue ale donatorilor (ONU și ONG-uri internaționale), care deseori exercită o presiune fără motiv de a începe activitățile imediat, fără flexibilitatea de a ajusta activitățile pe măsură ce necesitățile umanitare se schimbă. În Polonia, de exemplu, OSC-urile raportează o solicitare mai mare și un sprijin necorespunzător, ceea ce a dus la o percepție a lipsei transparenței și încrederii în acțiunile de răspuns umanitar.

În cadrul analizelor se descrie modul în care arhitectura umanitară creează structuri de coordonare paralele cu activitatea organizațiilor locale care nu sunt luate în considerare suficient sau nu sunt sprijinite în mod proactiv pentru a conduce acțiunile de răspuns. Acest lucru trece cu vederea prioritățile și necesitățile esențiale, dar și mai puțin vizibile ale grupurilor marginalizate și subreprezentate. În unele rapoarte se evidențiază obstacolele specifice pentru participarea ODF-urilor și OCF-urilor în spațiile de coordonare umanitară, inclusiv lipsa de conștientizare și cunoștințe despre structura umanitară, capacitățile și timpul limitat pentru implicare, ineficiența percepută, inaccesibilitatea (lingvistică) și ierarhiile de putere din cadrul acestor structuri. Într-un raport specific cu privire la Moldova²⁷ se subliniază necesitatea unui proces de consultare rapidă cu ODF-urile și OSC-urile pentru a asculta sugestiile acestora cu privire la alternativele pentru regimul actual de coordonare umanitară, și se recomandă să se invite grupurile locale pentru a conduce împreună coordonarea și să li se ofere fonduri pentru a-și desfășura activitatea.

Mai multe detalii cu privire la structurile și mecanismele de coordonare existente la momentul întocmirii acestui raport sunt prezentate în [Anexa 3](#).

În ceea ce privește femeile, în rapoarte se menționează modul în care exacerbarea inegalităților de gen și intersectoriale preexistente pe timp de război sporește provocările privind participarea acestora. De exemplu, responsabilitățile casnice și de familie sporite ale femeilor, împreună cu acțiunile noi de voluntariat, reduc oportunitățile femeilor de a participa la procesul de luare a deciziilor, cum ar fi procesele de consultare ale autorităților locale, și de a-și asuma roluri de conducere. Femeile care conduc gospodăriile și femeile fără acte întâmpină obstacole suplimentare în calea angajării. Într-un raport²⁸ s-a examinat impacturile strămutării asupra procesului de luare a deciziilor la nivel de comunitate. Incertitudinea cronică, statutul temporar, lipsa informației și percepțiile de excludere au fost identificate drept obstacole în calea participării persoanelor strămutate, deși această analiză nu a fost dezagregată pe gen. Chiar și persoanele care anterior s-au implicat în procesul comunitar de luare a deciziilor nu au fost mereu pregătite să se implice în astfel de procese, din cauza limitărilor de timp pentru a răspunde nevoilor imediate. În aceeași resursă s-a evidențiat faptul că

centralizarea și militarizarea puterii, cât și a procesului decizional în Ucraina a redus participarea femeilor în procesul guvernamental de luare a deciziilor.

În rapoarte se evidențiază faptul că accesul necorespunzător la informații și servicii corecte reprezintă un obstacol direct de participare.²⁹ Pentru anumite grupuri, cum ar fi femeile de etnie romă, femeile care conduc gospodării, femeile strămutate și persoanele în vârstă, accesul lor relativ mai limitat la tehnologie reprezintă un obstacol specific. O altă provocare identificată ține de percepțiile cu privire la insuficiența transparenței și influența asupra procesului de luare a deciziilor cu privire la ajutorul umanitar. Respondenții din Ucraina au raportat că nu cunosc cum se iau deciziile cu privire la ajutorul umanitar, fie de către administrațiile locale, fie de către organizațiile umanitare. Aceștia percep o insuficiență a transparenței privind modul în care sunt gestionate resursele, în special asistența umanitară; privind măsura în care sunt luate în considerare necesitățile grupurilor diferite; cât și privind modul în care astfel de grupuri pot afecta acele decizii. Alți respondenți au avut încredere că deciziile cu privire la ajutorul umanitar au fost luate în mod profesionist, astfel încât nu simt nevoia de a influența sau a înțelege acele decizii.

Dezvoltarea capacităților ODF-urilor și OCF-urilor reprezintă o altă lacună esențială. De exemplu, în Polonia, unele organizații active în cadrul răspunsului umanitar nu au experiență sau pregătire în domeniul VBG și în domeniul protecției mai largi, inclusiv în domeniul protecției împotriva exploatării și abuzului sexual (și a hărțuirii sexuale) (EAS(HS)), pentru personalul și voluntarii lor. Pe de altă parte, organizațiile active în domeniul VBG și al protecției pot să nu aibă experiență umanitară. Alți respondenți au evidențiat necesitatea unui sprijin adaptat și sensibil contextului cu privire la capacitățile organizațiilor locale pentru drepturile femeilor și LGBTIQ+, inclusiv pentru grupurile înregistrate sau neînregistrate. În cadrul analizei din Moldova s-a remarcat modul în care Grupul operativ pentru egalitatea de gen (din cadrul răspunsului național la criza refugiaților), cu sprijinul din partea grupului RGTF, consolidează capacitățile membrilor de sector și a personalului din prima linie de intervenție cu privire la dimensiunea de gen din cadrul intervenției umanitare.

Rapoartele analizate diferă în ceea ce privește aplicarea unei perspective intersectoriale pentru a înțelege cine participă și care este scopul. Analizele OSC-urilor locale se concentrează pe ODF-uri și OCF-uri, și într-o măsură restrânsă pe organizațiile LGBTIQ+. Deși în unele rapoarte se recunosc necesitățile și prioritățile organizațiilor care reprezintă grupurile supuse riscurilor sau marginalizate (inclusiv persoanele LGBTIQ+, minoritățile naționale, persoanele de etnie romă, femeile în vârstă și femeile cu dizabilități), analiza provocărilor și priorităților specifice ale acestora sunt limitate.

O scenă de la punctul de trecere a frontierei Reni-Cahul, între Republica Moldova și Ucraina, pe 3 martie 2022. În imagine: Stela, voluntar la primăria Cahul. Foto: ONU Femei Moldova.

4. Ce factori care facilitează participarea și leadershipul în cadrul acțiunilor de răspuns au fost identificați?

Există mai puține analize ale oportunităților, decât ale obstacolelor de participare pentru diferite grupuri și organizații. Rapoartele care pun accent pe ODF-uri și OCF-uri accentuează, în mod constant, punctele forte și cunoștințele specifice ale acestora, relațiile strânse cu comunitățile și contribuția importantă a acestora la răspunsul umanitar, la protecția femeilor și la drepturile persoanelor LGBTIQ+. În cadrul rapoartelor se evidențiază și modul în care mobilizarea OCF-urilor, ODF-urilor și a grupurilor de voluntari a sporit vizibilitatea și vocea lor la nivel comunitar. Într-un raport se menționează că mecanismele create pentru a spori incluziunea PSI în procesele locale de luare a deciziilor, cât și pentru a stabili relații informale cu autoritățile locale, au creat oportunități noi de participare pentru femei, ODF-uri și OCF-uri. În toate analizele, s-au identificat câteva oportunități sau factori favorizanți din afara ODF-urilor, cum ar fi acțiunile sau măsurile întreprinse de agențiile ONU sau de agențiile guvernamentale

pentru a face ca structurile de coordonare și alte structuri ale procesului de luare a deciziilor să fie mai incluzive și reprezentative. De exemplu, unele structuri de coordonare conduse de ONU contactează în mod activ și includ ODF-urile și OCF-urile în proiectarea și conducerea în comun a clusterelor, subgrupurilor și grupurilor de lucru; UN Women și Platforma pentru Egalitate de Gen prezidează împreună Grupul operativ pentru egalitatea de gen din Moldova, care are 50 de reprezentanți din guvern, ONU, ONG-uri internaționale și organizații locale pentru femei care lucrează în mod colectiv la răspunsul la criza refugiaților; iar Centrum Praw Kobiet (Centrul pentru drepturile femeilor) și UNHCR prezidează împreună Grupul de lucru privind VBG din Polonia. Totuși, dincolo de structurile axate pe dimensiunea de gen, participarea și conducerea în comun a ODF-urilor și OCF-urilor a fost limitată în coordonarea umanitară condusă de ONU.

5. Ce recomandări s-au făcut pentru a spori participarea și leadershipul femeilor în procesul de luare a deciziilor și în acțiunile umanitare?

Cele mai frecvente recomandări pun accentul pe necesitatea ca actorii guvernamentali și umanitari să faciliteze participarea semnificativă și incluziunea activă a OCF-urilor și ODF-urilor în planificarea umanitară și în procesul de luare a deciziilor, pentru a asigura un răspuns sensibil la dimensiunea de gen care reflectă cunoștințele, prioritățile și necesitățile acestora; sprijinirea mișcării femeilor din Ucraina și din regiune pentru a susține realizările precedente în domeniul egalității de gen și drepturilor femeilor, și a asigura faptul că cerințele umanitare actuale nu subminează misiunile de bază ale OCF-urilor și ODF-urilor, cât și furnizarea de servicii către grupurile lor de beneficiari de dinaintea crizei; și pe acordarea finanțării flexibile pe termen lung, în așa fel încât OCF-urile și ODF-urile să se poată adapta la necesitățile în dezvoltare.

Actorii umanitari internaționali sunt îndemnați să-și implementeze angajamentele de localizare,³⁰ inclusiv cu privire la parteneriatele egale, utilizarea unei perspective intersectoriale, finanțarea și sprijinirea capacităților ODF-urilor, OCF-urilor și ale organizațiilor LGBTIQ+. Acest lucru va asigura accesul tuturor membrilor populațiilor afectate la informații, servicii, cât și la mecanisme de feedback și de responsabilizare.

Aceste recomandări le reflectă pe cele făcute în analizele precedente pentru a sprijini participarea femeilor în acțiunile de pace, securitate și în acțiunile umanitare din regiune și de pretutindeni. Este nevoie de mai multe analize pentru a evalua de ce aceste provocări continuă și ce acțiuni trebuie să întreprindă guvernele și toți actorii umanitari (organizații multilaterale și donatori, donatori bilaterali, ONG-uri internaționale, fundații) din toată regiunea pentru a asigura că ODF-urile și OCF-urile pot participa semnificativ, și pot conduce împreună acțiuni de răspuns umanitar și de redresare în Ucraina și în țările care găzduiesc refugiați.

6. Care sunt lacunele principalele în analiza actuală și recomandările existente?

În rapoarte se evidențiază contribuția esențială și inedită a ODF-urilor și a OCF-urilor în ceea ce privește răspunsul umanitar sensibil la dimensiunea de gen. Totuși, pe de altă parte, nu se accentuează, în mod corespunzător, responsabilitatea guvernului și a altor actori umanitari de a respecta drepturile femeilor și ale altor grupuri la participare. Majoritatea analizei cu privire la participarea femeilor pune accent pe rolul lor în calitate de personal de intervenție umanitară și furnizori de servicii, cu accent limitat în participarea la procesele guvernamentale formale sau în planificarea pentru reconstrucție și redresare.

În general, se discută pe larg obstacolele din punct de vedere al faptului că femeile și ODF-urile sunt mai degrabă grupuri omogene, decât să se utilizeze o perspectivă intersectorială pentru a înțelege obstacolele cu care se confruntă grupurile specifice de femei și pentru a face recomandări privind promovarea participării acestora. De exemplu, în rapoarte se identifică provocările ODF-urilor în ceea ce privește implicarea semnificativă în structurile de coordonare umanitară în calitate de parteneri egali și co-lideri, dar nu se recomandă modalități specifice pentru ca actorii umanitari să sporească relevanța și accesibilitatea unor astfel de structuri. Sunt limitate analizele eforturilor depuse pentru a înlătura obstacolele de participare pentru ODF-uri, OCF-uri și organizațiile LGBTIQ+. În acest sens, este nevoie de date și analize ale structurilor decizionale, ale obstacolelor specifice și ale oportunităților de participare pentru diferite grupuri, inclusiv ale clusterelor și sectoarelor de coordonare conduse de ONU; ale organizațiilor guvernamentale de planificare și redresare umanitară, cât și ale organizațiilor decizionale, ale rețelelor și structurilor de coordonare ale societății civile. Dincolo de OCF-uri, este nevoie să se înțeleagă mai bine modul în care strămutarea, povara îngrijirilor sporite și traumele psihologice răspândite pe larg afectează abilitatea femeilor și a grupurilor marginalizate din Ucraina să participe în procesul de luare a deciziilor la toate nivelurile.

De asemenea, este necesară o analiză suplimentară pentru a determina participarea femeilor în contextul Planurilor naționale de acțiuni privind femeile, pacea și securitatea și al Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al ONU.³¹ În Ucraina și în țările vecine s-au adoptat Planurile naționale de acțiuni. Totuși, acestea sunt subfinanțate grav, iar în Ucraina, analiza se limitează la impactul reprezentării femeilor în instituțiile pentru pace și securitate înainte de escaladarea războiului asupra capacității lor actuale de a influența procesul decizional guvernamental și negocierile pentru pace.

În unele rapoarte s-a identificat necesitatea pentru o cooperare mai mare între ODF-urile și OCF-urile din Ucraina și din țările care găzduiesc refugiați, însă în puține rapoarte s-au luat în considerare oportunitățile specifice pentru relaționare și recomandări specifice cu privire la modul de sprijinire a acestora. De exemplu, într-o analiză privind Polonia se recomandă ca ODF-urile și organizațiile care combat traficul ilicit din Ucraina

să colaboreze cu organizații similare din Polonia, deoarece traficul ilicit este coordonat la nivel transfrontalier, însă în rapoarte nu sunt discutate sistematic și nu sunt cartografiate punctele de intrare comune și domeniile pentru o relaționare și o coordonare de viitor.

Concluzii

În Ucraina și în țările vecine, organizațiile pentru femei și voluntarii desfășoară o activitate esențială pentru a răspunde necesităților PSI-urilor și refugiaților. Femeile s-au mobilizat pentru a se asigura că persoanele și comunitățile marginalizate au acces la servicii esențiale și la asistență umanitară, și deseori fac acest lucru pe lângă îngrijirea familiilor lor, îndeplinindu-și sarcinile de muncă regulate și menținând serviciile și activitățile pe care organizațiile lor le ofereau înainte de luna februarie 2022. Deși leadershipul și procesul decizional al femeilor a sporit la nivel de familie și de comunitate în Ucraina, războiul a centralizat și militarizat puterea, cât și procesul decizional, ceea ce a făcut mai dificil pentru femei și organizațiile lor să influențeze procesele formale de luare a deciziilor politice și administrative.

În ultimele două decenii și mai mult, mișcarea și organizațiile pentru femei în țările din regiune au asigurat servicii specializate (de exemplu, pentru SDSR, VBG); au îmbunătățit capacitățile organizațiilor pentru femei de la nivel local și au desfășurat acțiuni de advocacy pentru drepturile femeilor, ale fetelor și ale grupurilor marginalizate, inclusiv participarea lor la menținerea păcii și securității, cât și la procesele decizionale de toate nivelurile. În analizele efectuate după luna februarie 2022 se recunoaște contribuția esențială a organizațiilor pentru femei la răspunsul umanitar în regiune, iar comunitatea internațională și guvernele sunt îndemnate să implementeze angajamentele lor privind localizarea și dreptul femeilor de a participa.

Violența în baza de gen

Încă de la începutul escaladării războiului în Ucraina și de la criza regională a refugiaților, VBG a reprezentat o problemă majoră. Acest domeniu de cercetare explorează nivelul de atenție acordat formelor specifice de VBG și grupurilor diverse de persoane care sunt cele mai expuse riscurilor, cât și măsura și modul în care sunt satisfăcute nevoile acestora.

Este nevoie să se menționeze că, în momentul în care a început procesul de elaborare a raportului, atunci când a fost identificat acest domeniu de cercetare, în luna aprilie 2022, încă nu exista nici un subgrup de lucru regional în domeniul VBG. Acest subgrup de lucru a fost înființat și s-a întrunit pentru prima dată în luna mai 2022.

A se vedea [Anexa 2](#) pentru definiții ale termenilor-cheie, inclusiv cu privire la VBG.

1. Care este contextul privind VBG înainte de criză?

Înainte de perioada de criză, Organizația Mondială a Sănătății a estimat că una din trei femei din regiunea Europei s-a confruntat cu o formă de violență din partea partenerului intim și/sau cu violență sexuală din partea altei persoane decât din partea partenerului. Această cifră este similară cu estimările globale.³² VBG încă nu este raportată suficient în Uniunea Europeană – și chiar la nivel global – și afectează femeile în mod neproportional.³³

- ▶ **Violența sexuală și violența în familie.** Înainte de escaladarea războiului, VBG era deja răspândită și în creștere în Ucraina. În baza unui studiu efectuat de Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa, în anul 2019, s-a identificat că 75% din femeile din Ucraina au raportat că s-au confruntat cu o anumită formă de violență de la vârsta de 15 ani și că una din trei femei s-a confruntat cu violența fizică sau sexuală.³⁴ Violența în familie a crescut în perioada pandemiei COVID-19.³⁵

Convenția Consiliului Europei cu privire la prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței domestice sau Convenția de la Istanbul reprezintă un tratat internațional de referință care abordează violența împotriva femeilor, inclusiv violența în familie, și evidențiază măsurile principale de prevenire și protecție.³⁶ Ucraina³⁷ și Moldova³⁸ au ratificat Convenția în luna iulie și, respectiv, în luna mai 2022, însă ratificarea a fost blocată în Ungaria și Slovacia. Ulterior, în luna iulie 2020, în Polonia au început eforturile de retragere a ratificării.³⁹ Politicile și legile cu privire la VBG, și nivelurile de acces la intervențiile din domeniul VBG sunt diferite în regiune, unde organizațiile pentru femei oferă multe servicii supraviețuitorilor/ supraviețuitoarelor.

- ▶ **Traficul de ființe umane.** Traficul de ființe umane a reprezentat o altă problemă semnificativă identificată de multe persoane din Europa, în special din Moldova, România și Ucraina.⁴⁰ Cea din urmă a fost o țară sursă, de tranzit și de destinație pentru traficul de ființe umane, încă de la începutul anilor '90, fiind o problemă care s-a agravat odată cu escaladarea războiului.⁴¹ Majoritatea persoanelor traficate în Uniunea Europeană sunt femei și fete, care în mare parte se confruntă cu exploatarea sexuală și a muncii. Aproximativ o cincime din persoanele traficate în Uniunea Europeană sunt copii.^{42,43}

2. Ce forme de VBG au fost cel mai des raportate?

În luna aprilie 2022, UNHCR a numit criza refugiaților din Ucraina o criză de protecție. Două luni mai târziu, în luna iunie 2022, în cadrul Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite, dna Pramila Patten, Reprezentanta Specială a Organizației Națiunilor Unite cu privire la violența sexuală, a numit criza umanitară o criză a traficului de ființe umane.⁴⁴ În rapoartele din Ucraina s-a evidențiat creșterea incidenței și a riscului de VBG, în special de violență sexuală în situații de conflict (VSSC).⁴⁵ Consiliul pentru Drepturile Omului a înființat o Comisie internațională independentă de anchetă privind Ucraina.⁴⁶ Până în luna iunie 2022, Echipa de Monitorizare privind Drepturile Omului a Oficiului Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului a primit rapoarte cu privire la 124 de presupuse acte de VSSC în Ucraina.⁴⁷ VBG rămâne și o problemă gravă în țările vecine cu Ucraina, cât și în toată Europa.

Sunt trei forme de VBG, cel mai des menționate în legătură cu criza regională actuală – VSSC, violența în familie și traficul de ființe umane – iar VSSC este cel mai mult acoperită de instituțiile media, documente și rapoarte. Deși VSSC este definită drept violența sexuală care are legătură directă sau indirectă cu un conflict, toate discuțiile despre VSSC în legătură cu escaladarea războiului din Ucraina s-au axat pe violența sexuală comisă de membrii oficiali ai forțelor armate. De asemenea, traficul de persoane a atras o atenție considerabilă. În plus, exploatarea și abuzul sexual (EAS) s-a dovedit a fi o problemă majoră și s-au observat riscuri, în special la punctele de trecere a frontierelor și în diferite spații de cazare disponibile pentru refugiați.

Persistă lacune de informare cu privire la faptul dacă a existat o creștere mai amplă a VBG din cauza unei creșteri generale a violenței, a reducerii siguranței și securității sau a creșterii riscurilor din cauza lacunelor în planificarea răspunsului umanitar (de exemplu, insuficiența adăposturilor sigure și inițiative de transfer a mijloacelor bănești)⁴⁸ care nu ajung la populațiile supuse riscurilor sau nu reduc vulnerabilitățile acestora.

3. În ce măsură sunt explorați factorii de risc privind VBG în analizele actuale și cum sunt abordați în cadrul programelor?

În cadrul analizei se dezvăluie lacunele importante în gestionarea și distribuirea informațiilor, ceea ce face dificil să se înțeleagă tendințele și tipurile de violență cu care se confruntă persoanele. Deși în rapoartele studiate se identifică factorii de risc privind VBG și grupurile principale supuse riscurilor, monitorizarea și raportarea privind acțiunile planificate de răspuns încă nu este cuprinzătoare.

Este puțin probabil ca punctele de tranzit la frontieră să fi dispus de un spațiu sigur și privat în care supraviețuitorii/ supraviețuitoarele să ceară ajutor, cel puțin în primele trei luni de la escaladarea războiului. De atunci, există Puncte Albastre⁴⁹ pentru refugiați în 36 de localități de-a lungul rutelor de tranzit a frontierelor și în zonele urbane. Mai mult decât atât, s-a observat că s-au efectuat audituri de siguranță, însă rapoartele nu au fost disponibile pe parcursul analizei datelor și întocmirii raportului. În unele puncte de tranzit la frontieră încă lipsește un sprijin corespunzător pentru nevoile de protecție de bază, transformându-le într-un punct cu risc sporit de VBG, în special pentru trafic de persoane. În baza resurselor actuale nu este clar ce analiză a riscurilor s-a efectuat cu privire la modul în care prezența forțelor armate afectează supraviețuitorii traumatizați de conflict.

În Ucraina, reducerea riscurilor de VBG nu a fost asigurată în mod constant și pe deplin în adăposturile antiaeriene. Standardele minime de reducere a riscurilor de VBG, cum ar fi veceurile separate pe sexe și bine iluminate, deseori lipseau în locurile de adăpost, ceea ce sporește riscul de violență sexuală și alte forme de VBG.

Peste hotarele țării, rețelele informale și de voluntari oferă o mare parte din adăposturi,⁵⁰ cu măsuri limitate de reducere a riscurilor de VBG. Persoanele și organizațiile care lucrează în domeniul VBG au avertizat privind existența acestei probleme și au oferit recomandări încă de la începutul crizei, însă nu este clar în ce măsură s-au implementat aceste recomandări.

Analiza existentă și sugestiile obținute prin intermediul procesului de validare, au adus în discuție problemele de PEAS(HS). Printre acestea s-au numărat natura unei intervenții atât de rapide, încrederea în ajutorul umanitar, numărul mare de voluntari care sprijină acțiunile de răspuns – legat de procedurile de recrutare și verificare, accesul inconsecvent la informații pentru refugiați (precum și pentru personal și voluntari) cu privire la drepturile refugiaților și la mecanismele eficiente de feedback și de responsabilizare. În Moldova, de exemplu, în resursele analizate în baza cercetării primare s-a identificat că mai mult de jumătate dintre femeile intervievate au spus că nu dețin informații despre unde și cum ar putea obține ajutor și informații cu privire la exploatarea, abuzul și hărțuirea sexuală (EAS(HS)) sau alte forme de VBG.

4. Care sunt lacunele principale cu privire la recomandările existente?

Analizele și recomandările descriu sarcina ONG-urilor locale de a oferi un răspuns în domeniul VBG. În unele contexte, mediul politic ostil sporește această povară. Recomandările accentuează rolul pe care l-ar putea juca organizațiile și agențiile internaționale în sprijinirea ONG-urilor și asigurarea durabilității serviciilor. În cadrul analizelor se identifică grupurile principale de risc, iar recomandările se axează pe accesul sporit la servicii și informații, în timp ce se pledează pentru resurse umane și financiare durabile. În timp ce sunt disponibile orientări globale cu privire la modul de îmbunătățire a calității acestor servicii și de garantare a unei abordări centrate pe supraviețuitori/ supraviețuitoare, inclusiv în limba ucraineană, nu este clar în ce măsură aceste orientări au fost respectate.

- ▶ **Calitatea asistenței în cadrul serviciilor de răspuns la VBG.** În procesul de validare s-au evidențiat recomandări și abordări posibile cu privire la modul de a include mai bine persoanele LGBTIQ+ în strategiile de reducere și de prevenire a riscurilor de VBG, și de a sprijini inițiative diferite, inclusiv audituri de siguranță,⁵¹ care evaluează și facilitează măsurile de reducere a riscurilor. Sugestiile au evidențiat și faptul că din cauza lipsei informațiilor aprofundate cu privire la experiențele și necesitățile grupurilor marginalizate, recomandările existente nu reflectă modul în care serviciile și asistența de calitate pot fi oferite tuturor persoanelor.
- ▶ **Schimbările de politici pentru durabilitate pe termen lung a serviciilor și sistemelor.** Recomandările incluse în documentele analizate s-au axat pe acțiunile de advocacy, în special pe sinergiile posibile între agențiile

internaționale, ONG-urile locale, guvernele și donatorii naționali, însă sunt necesare schimbări pentru a crea medii politice și politici care să sprijine menținerea pe termen lung a serviciilor de VBG centrate pe supraviețuitori/supraviețuitoare.

- ▶ **Factori de risc privind VBG în locuințele private și comunitare.** Refugiații pot căuta cazare și servicii la centrele pentru refugiați și în locuințele private – fie să închirieze, să locuiască cu rudele sau prietenii, sau cu persoanele care sunt de acord să găzduiască refugiați. Potrivit analizelor și sugestiilor primite pe parcursul procesului de validare, s-a evidențiat că lipsa de verificare disponibilă în unele contexte și lipsa unui echilibru de putere care există între gazdă și refugiați, poate crea riscuri de protecție suplimentare. Deși s-au făcut recomandări cu privire la modul de abordare a riscurilor și de soluționare a provocărilor de siguranță pentru persoanele din locuințele alternative private,⁵² este necesar să se întreprindă mai multe măsuri pentru implementarea acestor orientări în cadrul structurilor de coordonare.

Natalia, în vârstă de 34 de ani, și fiul ei, Dima, în vârstă de 8 ani, trec granița în Medyka, la frontiera dintre Ucraina și Polonia, la 2 martie 2022. Foto: MYOP / Adrienne Surprenant.

- ▶ **Impactul factorilor socio-economici asupra prevenirii VBG.** Impactul obstacolelor socio-economice asupra riscurilor de VBG a apărut drept o problemă importantă pe parcursul procesului de validare, însă încă nu este abordată pe larg în analizele și recomandările existente. OCF-urile au raportat că femeile strămutate intern acordă prioritate banilor, locurilor de muncă și cazării, sporind riscul de a se expune exploataării sexuale și sexului pentru supraviețuire.⁵³ Dacă acest lucru se va lua în considerare în acțiunile de răspuns umanitară și de dezvoltare, s-ar încuraja o abordare coordonată și cuprinzătoare a obstacolelor socio-economice.
- ▶ **Coordonarea și răspunsul privind PEAS(HS).** În cadrul analizei se recomandă ca toți actorii care răspund situației de urgență să operaționalizeze protocoalele și standardele privind PEAS(HS) în cadrul operațiunilor lor și ale partenerilor. Potrivit sugestiilor din cadrul procesului de validare s-a identificat că echipele pentru PEAS(HS) sunt operaționale și oferă formare continuă voluntarilor din primă linie și personalului detașat. Aceste inițiative pot contribui la eliminarea lacunelor observate în această analiză.

Concluzie

În analiza efectuată se evidențiază problemele specifice cu privire la riscurile de VSSC și traficul de femei și fete, însă informațiile cu privire la violența în familie și alte forme de violență sunt limitate, iar analiza actuală nu este suficientă pentru a descrie și a înțelege tipurile de VBG care se intersectează.

Analiza a demonstrat necesitatea de a sprijini o serie de servicii pentru supraviețuitorii/ supraviețuitoarele VBG cu personal feminin instruit și de a distribui informații cu privire la aceste servicii refugiaților și comunităților gazdă. Trebuie să se acorde mai multă atenție înțelegerii și abordării obstacolelor distincte în ceea ce privește accesul sigur la serviciile de răspuns la VBG cu care se confruntă femeile marginalizate, cum ar fi femeile de etnie romă, femeile transgender și cele cu dizabilități, în diferite contexte din toată regiunea.

Constatările noi indică amploarea riscurilor de EAS și importanța implementării depline a măsurilor de PEAS(HS) și de reducere a riscurilor.

Sănătatea și drepturile sexuale și reproductive

O varietate de lacune și provocări îngrijorătoare în domeniul SDRS persistă în Ucraina și în țările de graniță care găzduiesc refugiați. Această anchetă explorează preocupările privind SDRS care au fost identificate în resursele existente, ia în considerare grupurile specifice de persoane care se confruntă cu anumite deficiențe la accesarea serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă și rezumă recomandările care au fost făcute în legătură cu SDRS până în prezent.

1. Care a fost contextul înainte de criză pentru SDRS și mediul de operare pentru organizațiile care activează în acest domeniu?

Contextul juridic și politic preexistent pentru SDRS și mediul de operare pentru organizațiile care lucrează în acest domeniu în contextele relevante ale țării au fost abordate într-o serie de materiale, atât înainte, cât și după escaladarea războiului în februarie 2022.

Deși cadrele juridice și politice naționale care abordează aspecte ale SDRS sunt similare în toate contextele relevante ale țării, există și unele diferențe importante, în special referitor la avort, contracepție și reproducere asistată. De exemplu, în timp ce în Moldova și Ucraina, majoritatea formelor de SSR sunt legale iar barierele și restricțiile de reglementare nu sunt semnificative, în Ungaria, Polonia, România și Slovacia, se aplică o serie de restricții. În Polonia, avortul este ilegal în aproape toate situațiile, iar contracepția de urgență și alte forme de contracepție orală pot fi oferite numai în bază de rețetă. Chiar și atunci când avortul este legal, de exemplu în situațiile de sarcină rezultată din violență

sexuală, reglementările impun un document juridic înainte de a se acorda îngrijiri în avort. Datele indică că în Polonia nu se efectuează aproape niciun avort legal și în fiecare an mii de oameni importă pastile de avort online sau călătoresc în afara Poloniei în țările vecine pentru îngrijiri în avort. În Ungaria, cerințele de prescripție medicală se aplică și contracepției de urgență și, deși avortul este legal, cerințele pârinitoare de consiliere și perioadele obligatorii de așteptare întârzie sau împiedică adesea accesul la îngrijiri urgente. Avortul medical nu este permis în Ungaria și Slovacia.

Politicile de rambursare a costurilor de asistență medicală pentru refugiați au fost, de asemenea, analizate și au fost exprimate îngrijorări referitor la accesibilitatea anumitor forme de SSR pe care schemele publice de asigurări medicale din unele țări nu le acoperă. Deși noua legislație UE solicită ca toate statele membre ale UE să ofere asistență medicală de urgență și tratament esențial al maladiilor refugiaților din Ucraina asemănător cu al cetățenilor și rezidenților pe termen lung, această legislație a redus impactul în sfera SDR în unele țări, deoarece politicile nu desemnează anumite forme de SSR ca îngrijire esențială sau de bază sau nu includ acea asistență în cadrul schemelor de asigurări medicale publice. În plus, în unele dintre aceste țări, refugiații din Ucraina care nu au pașapoarte sau naționalitate ucraineană nu sunt incluși în prevederile acestei legislații. În schimb, în Moldova, refugiaților li se garantează un pachet complet gratuit de SSR.

De asemenea, au fost identificate provocări și deficite de lungă durată de resurse structurale și legate de sistemul de sănătate care afectează accesibilitatea SSR și s-au întreprins măsuri tentative de a anula protecția pentru SDR, egalitatea de gen și drepturile persoanelor LGBTIQ+ în Ungaria, Polonia, România și Slovacia. Unele dintre aceste țări au introdus restricții privind operațiunile societății civile, afectând capacitatea organizațiilor locale de SDR de a funcționa liber.

2. Au reușit oamenii din Ucraina sau refugiații din țările vecine să obțină acces la SSR de bună calitate?

Potrivit resurselor existente, accesul la anumite forme de SSR a fost dificil pentru multe persoane afectate de escaladarea războiului și de criza regională. În materialele referitoare la situația din interiorul Ucrainei, au fost evidențiate ca preocupări esențiale atacurile militare asupra infrastructurii civile, inclusiv a instituțiilor și centrelor medicale, precum și perturbări grave ale activității sistemului de sănătate. Pentru multe femei gravide reprezintă o provocare întreruperea accesului la îngrijire obstetrică de bună calitate, inclusiv în situațiile de urgență obstetrică și la naștere, crescând riscul de mortalitate și morbiditate maternă. Mai mulți factori, cum ar fi închiderea farmaciilor, deteriorarea instituțiilor și perturbările semnificative ale lanțului de aprovizionare, împiedică distribuția medicamentelor critice de SSR. Pentru PSI și persoanele din zonele rurale și zonele cu conflicte active, accesul la serviciile SSR de bază este dificil. Ucraina deja avea una dintre cele mai ridicate rate de HIV din Europa și există

îngrijorări că răspândirea HIV/SIDA și a altor infecții cu transmitere sexuală ar putea crește din cauza lipsei accesului la prezervative, întreruperii tratamentului, capacității de diagnosticare compromise și a ratelor crescute de VBG.

Pentru refugiații din unele țări de frontieră, sunt identificate o serie de factori care împiedică accesul la anumite forme de SSR. Restricțiile legale și de politică de lungă durată din unele țări și deficiențele de accesare a serviciilor se intersectează cu urgența imediată, ridicând barierele de acces în timp real pentru persoanele care fug din Ucraina și care au nevoie de servicii de SSR. Barierele diferă semnificativ de la o țară la alta. Cu toate acestea, exemplele identificate includ: legi restrictive privind avortul și contracepția de urgență, costul ridicat al unor forme de SSR, bariere lingvistice și alte dificultăți legate de cerințele complexe ale sistemului de sănătate străin, lipsa unor protocoale temeinice ale sistemului de sănătate pentru anumite forme de SSR, întâzieri îndelungate privind accesul la îngrijire de specialitate în ginecologie și obstetrică, lipsa de cooperare între sistemul public de sănătate și structurile de sprijin ale societății civile și protecția redusă pentru anumite grupuri. În plus, refugiații care sunt în căutarea tratamentului și medicamentelor pentru HIV/SIDA se confruntă cu lipsa de îngrijire gratuită în unele țări, precum și cu alte bariere, care, la rândul lor, pot crește riscurile de transmitere.

3. Au apărut preocupări speciale legate de SDR ale unor grupuri anumite și, în caz că da, care sunt acele preocupări?

În termeni generali analiza identifică provocări pentru SDR cu care se confruntă anumite grupuri de persoane, inclusiv femei și fete, precum și persoanele LGBTIQ+.

Femeile și fetele formează majoritatea milioanei de PSI din Ucraina și milioanele de refugiați care au fugit din Ucraina. În unele țări de frontieră, acestea par să se confrunte cu bariere importante pentru a accesa anumite forme de SSR, inclusiv îngrijirea în avort, contracepția și îngrijirea de bună calitate a sănătății maternale. Se pare că anumite grupuri de femei și fete se confruntă cu discriminare intersecțională în domeniul SDR din cauza originii lor rasiale sau etnice, dizabilității, statutului financiar, naționalității, orientării sexuale, identității de gen, expresiei de gen sau caracteristicilor sexuale.

Există, de asemenea, preocupări privind accesul la tratamente hormonale și la alte medicamente pentru persoanele transgender și intersex din cauza perturbărilor în lanțurile de aprovizionare spre și în afara Ucrainei, a creșterii cererii din cauza migrației pe scară largă, a procedurilor de înregistrare dificile și a politicilor în unele țări și a limitărilor privind accesul la monitorizare medicală.

De asemenea, reprezintă o provocare considerabilă asigurarea accesului persoanelor cu HIV/SIDA la servicii calitative de sănătate.

Este dificilă și asigurarea unui răspuns ferm și eficient la nevoile acute de SDSR ale supraviețuitorilor/ supraviețuitoarelor VBG. Acest lucru se datorează întârzierilor în asigurarea distribuirii adecvate a medicamentelor și truselor esențiale, reglementărilor restrictive privind avortul și contracepția de urgență în unele țări, și a neajunsurilor îndelungate ale infrastructurii și a eșecurilor în unele contexte de a oferi sprijin financiar adecvat OSC-urilor și experților specializați.

Diferențele dintre cadrele legale și de reglementare privind SDSR din Ucraina și cele din țările gazdă vecine și celor de tranzit au creat provocări unice pentru anumite grupuri de refugiați. După cum s-a menționat mai sus, multe femei și fete s-au confruntat cu discrepanțe mari dintre mediul legal și politic din Ucraina, referitor la îngrijirea în avort și contracepția de urgență și unele țări de frontieră. În plus, există indici că diferențele privind vârsta majoratului între țări pot reprezenta provocări pentru adolescenții refugiați cu vârsta de 16 ani și mai mult din cauza cerințelor privind consimțământul părinților din unele țări legate de anumite forme de SSR. Reguli diferite privind mamele surogat și recunoașterea naționalității și a statutului parental al copiilor născuți de mame surogat dau naștere la complexități substanțiale pentru refugiații care acționează ca surogat și pentru copiii născuți de mame surogat în afara Ucrainei.

4. Sunt SDSR integrate adecvat în acțiunile de răspuns umanitar și răspuns la criza refugiaților?

Analiza indică faptul că prioritizarea SDSR în cadrul răspunsului umanitar și cel la criza refugiaților este dificilă, deși situația diferă în fiecare țară. De exemplu, în unele țări de frontieră, legile și politicile naționale restrictive privind SDSR și lacune de lungă durată din sistemul de sănătate, medii de operare dificile pentru societatea civilă, absența istorică a prezenței agențiilor ONU înainte de februarie 2022 și lipsa unor competențe temeinice ale UE privind sănătatea și discriminarea de gen în politica internă, împiedică un răspuns eficient cu privire la SDSR. Discrepanțele remarcate între nivelul de asistență al donatorilor pentru programele de răspuns umanitar și de răspuns la criza refugiaților în Moldova și Ucraina și cel în Ungaria, Polonia, România și Slovacia prezintă, de asemenea, provocări pentru prioritizarea SDSR în țările din urmă. Deși în Moldova și Ucraina, sunt furnizate resurse semnificative, rămâne o provocare asigurarea că sprijinul ajunge la apărătorii drepturilor femeilor, la ODF locale și la organizațiile SDSR.

În multe țări, OSC-urile naționale au depus eforturi pentru a răspunde nevoilor SDSR ale refugiaților din Ucraina și pentru a-i ajuta în asigurarea accesului la asistență medicală, dar aceste organizații funcționează în circumstanțe extrem de dificile, cu capacități, mijloace financiare și resurse operaționale deja forțate. În unele contexte de țară, aceste organizații au fost nevoite să se îndepărteze de la drepturile omului vitale pe termen lung, de advocacy și de politici pentru a răspunde nevoilor umanitare ale refugiaților. Acestea se confruntă cu campanii de calomnie, hărțuire, urmărire penală și alte amenințări. Mulți ani de retragere a donatorilor din Europa Centrală și de Est le-au subminat capacitatea

și resursele instituționale și operaționale. Sprijinul financiar pentru aceste organizații s-a concentrat pe granturi pe termen scurt, în timp ce finanțarea instituțională durabilă pe termen lung pentru programe temeinice și o activitate politică în domeniul SDSR lipsește.

Actorii internaționali și-au asumat angajamente față de SDSR prin includerea acestora în Planul regional de răspuns (PRR), înființarea unei filiale de sănătate a refugiaților (RHE, a se vedea Anexa 3) și s-au întreprins activități care sunt în curs de desfășurare pentru integrarea SDSR în planurile de lucru ale organelor de coordonare existente privind genul și VBG. Cu toate acestea, rămâne încă o provocare asigurarea prioritizării SDSR în structurile internaționale de coordonare umanitară.

Albina împreună cu fiica ei Armina, în una din cele două camere ale casei în care se adăpostesc, puse la dispoziție de familia comunității de romi Bucur. În stânga este consilierul local și mediatorul comunitar Angela Radita. Foto: UN Women / Maxime Fossat.

5. Ce recomandări se propun și se acționează oare în conformitate cu acestea?

Guvernelor naționale, Uniunii Europene, Organizației Națiunilor Unite, guvernelor și instituțiilor donatoare și furnizorilor de servicii umanitare li s-au propus recomandări menite să promoveze acțiunile de abordare a nevoilor SRHR ale celor afectați de escaladarea războiului din Ucraina și de criza regională. Recomandările variază începând de la propuneri care abordează anumite nevoi de SDSR până la recomandări la nivel înalt, generale, cu privire la necesitatea prioritizării SDSR pe parcursul răspunsului umanitar și cel la criza refugiaților.

Mai multe recomandări solicită acestor actori să asigure disponibilitatea și accesibilitatea SSR pentru persoanele aflate în Ucraina și refugiații din țările vecine gazdă și cele de tranzit. Și anume, recomandările principale includ implementarea integrală a pachetului minim de servicii inițiale de SSR în situații de criză⁵⁴ și abordarea SDSR ale comunităților LGBTIQA+. De asemenea, recomandările solicită în mod repetat eliminarea barierelor din calea accesului la SDSR, inclusiv restricții legale și de politici de lungă durată în mai multe țări gazdă și de tranzit a refugiaților.

Pentru a îmbunătăți SDSR pentru toți, recomandările se concentrează, de asemenea, pe necesitatea unor planuri de răspuns umanitar și răspuns la criza refugiaților, în vederea asigurării suficienței mijloacelor financiare în rândul OSC-urilor naționale pentru a aborda necesitățile actuale SDSR ale populațiilor cheie afectate de conflict, acordând, totodată, prioritate eforturilor durabile menite să abordeze bariere sistemice și structurale pe termen lung în cadrul sistemelor naționale de sănătate pentru a deservi mai bine refugiații și rezidenții pe o perioadă mai îndelungată.

De asemenea, o recomandare cheie la care se referă multe publicații este centrarea sprijinului flexibil și durabil pentru OSC-urile naționale care lucrează în vederea promovării SDSR în cadrul acțiunilor de răspuns. Aceasta necesită includerea proactivă și semnificativă a acestor organizații atunci când se elaborează și se proiectează răspunsul la situația de criză și se coordonează realizarea operațiunilor. Asigurarea sprijinului politic pentru aceste organizații este, de asemenea, identificată ca fiind critică.

6. Care sunt lacunele principale în analiză și recomandări?

Deși resursele existente abordează impactul SDSR al escaladării războiului și a crizei refugiaților care rezultă din aceasta, ele prezintă în mare parte o scurtă privire de ansamblu asupra preocupărilor SDSR și propun recomandări. Este nevoie de o documentare și o analiză mai profundă și cuprinzătoare a experiențelor privind SSR și barierele cu care se confruntă oamenii pentru accesarea SSR în toate țările relevante. În prezent în mai multe țări se întreprinde o documentare și o analiză mai aprofundată a experiențelor persoanelor.

De asemenea, este nevoie ca OSC-urile locale să producă și să elaboreze în comun analize, astfel încât cunoștințele și expertiza lor de lungă durată și aprofundată să contribuie cu informații la aceste analize și în același timp instituțiile publice, cum ar fi ministerele sănătății și organizațiile naționale de sănătate, să furnizeze date transparente despre SDSR.

Deși analiza acordă o anumită atenție provocărilor SSR cu care se confruntă unele grupuri, ea trebuie extinsă pentru a capta și aborda mai profund modul în care diferite forme de discriminare intersecțională pot limita accesul la SSR pentru anumite grupuri.

O sală de sport din școală, Hala Sportowa, Przy Szkole Podstawowej, servește drept locuință temporară pentru refugiații de la granița cu Polonia, Hrebrenne. Fotografiat luni, 11 aprilie 2022. Foto: CARE / Laura Noel.

Concluzie

Analiza evidențiază faptul că provocările și preocupările serioase legate de SDSR trebuie soluționate în cadrul răspunsului umanitar și a celui la criza refugiaților și că atenția și acțiunea concertată sunt vitale pentru a răspunde nevoilor SDSR ale persoanelor afectate de escaladarea războiului din Ucraina. Deși există diferențe specifice contextului, analiza relevă trei tendințe principale în regiune. În primul rând, eforturile donatorilor trebuie să centreze sprijinul financiar instituțional durabil, flexibil, pe termen lung pentru organizațiile naționale ODF și SDSR în centrul planurilor lor de răspuns umanitar și de răspuns la criza refugiaților. În al doilea rând, barierele legale și politice preexistente cu referire la SDSR limitează drastic eforturile de asigurare a unui răspuns eficient la nevoile de SSR ale refugiaților din unele țări. În al treilea rând, escaladarea războiului a creat perturbări ale lanțului de aprovizionare și de infrastructură care continuă să submineze furnizarea de servicii SSR în Ucraina.

O abordare intersecțională a incluziunii de gen și a diversității

Această secțiune examinează percepția care încadrează programul umanitar și evidențiază modul în care trecerea de la gen și vulnerabilitate la intersecționalitate și incluziune pot prezenta oportunități de extindere a programelor, pentru a include cele mai marginalizate populații.

Obiectivele sunt următoarele:

- ▶ A determina ce identități care se intersectează sunt reflectate în analizele din Ucraina și ce relatează acele analize despre experiențele acestora
- ▶ A examina ce date sunt dezagregate și modul în care acestea sunt utilizate pentru a dezvolta analize intersecționale în cadrul răspunsului regional al Ucrainei
- ▶ A determina dacă datele și analizele disponibile sunt utilizate în mod eficient pentru planificarea acțiunilor de răspuns umanitar la nivel regional
- ▶ A evidenția importanța și implicațiile abordării dimensiunii de gen intersecționale (a se vedea definițiile din [Anexa 2](#))

1. De ce intersecționalitatea dimensiunii de gen și diversitatea sunt cruciale în cadrul răspunsului la situația de urgență?

Acțiunea umanitară este conectată la un mandat etic și operațional pentru a asigura că sprijinul se bazează în întregime pe necesitate, fără discriminare adversă vizavi de rasă, naționalitate, gen, credință religioasă, opinie politică, clasă⁵⁵ sau alte categorii de identitate. Principiul imparțialității subliniază importanța identificării persoanelor celor mai nevoiașe și soluționarea formelor lor multiple și conexe de discriminare. Realizarea nevoilor tuturor persoanelor afectate necesită, prin urmare, o înțelegere aprofundată a priorităților, vulnerabilităților, riscurilor și capacităților persoanelor de toate genurile și diversitățile.

Cercetările efectuate pentru acest raport arată că, deși se acordă atenție situației femeilor, copiilor, persoanelor cu dizabilități, persoanelor LGBTIQ+ și persoanelor din grupuri minoritare, cum ar fi comunitatea de romi, aceasta este adesea fragmentată în mai multe rapoarte și recomandări, fără eforturi de consolidare a datelor. În legătură cu acestea, cercetarea a constatat că colectarea, analiza și utilizarea datelor demografice relevante sunt în general slabe și inconsecvente. Ca urmare, marginalizarea și excluderea anumitor grupuri se extinde și la accesul asistenței și protecției umanitare sigure și eficiente.

Analiza resurselor existente a demonstrat, de asemenea, că referințele la intersecționalitate sau analiza intersecțională sunt limitate. De asemenea, se pare că există o lipsă de înțelegere comună referitor la modalitatea cum se intersectează diferite identități pentru a crea situații de excludere și discriminare semnificative în contextul escaladării războiului din Ucraina și al crizei regionale.

2. Cum sunt identificați și reflectați factorii de diversitate în analize?

Majoritatea rapoartelor includ o examinare a dimensiunii de gen care se bazează pe anumite categorii și contexte pentru femei și bărbați.⁵⁶ Aceasta a condus la concentrarea pe necesități unice, pe riscurile de protecție și capacitățile femeilor în general sau, în unele cazuri, pe grupuri specifice de femei, cum ar fi femeile în vârstă și femeile gravide și care alăptează, în comunitățile afectate de conflict și care au fost strămutate în interiorul și în afara Ucrainei și pe experiențele bărbaților de mobilizare, muncă și venituri. O astfel de clasificare riscă să creeze grupuri omogene de femei și bărbați și să treacă cu vederea intersecții importante cu alte identități. De asemenea, aceasta riscă să accentueze nevoile și riscurile care depășesc capacitățile și agenția. Rezultatul este adesea o lipsă de înțelegere nuanțată a persoanelor și comunităților afectate și, în consecință, lipsa unor abordări de programe țintite. De exemplu, concentrarea asupra persoanelor în vârstă poate trece cu vederea experiențele distincte ale femeilor și bărbaților în vârstă; concentrarea asupra persoanelor cu dizabilități poate să nu examineze experiențele și nevoile specifice ale femeilor, fetelor,

băieților și bărbaților cu deficiențe fizice, senzoriale, psihosociale sau intelectuale; iar concentrarea asupra femeilor și bărbaților poate face invizibili în analiză și programe persoanele care nu sunt nici femei, nici bărbați.

Analiza resurselor a demonstrat că majoritatea rapoartelor se refereau la persoane „vulnerabile” sau „cele mai vulnerabile” și la grupurile „cel mai expuse riscului”, fără a defini sau furniza criterii pentru o astfel de clasificare. În rapoartele privind Ucraina și țările de frontieră, categoriile care au fost cel mai frecvent citate drept „cele mai vulnerabile” au inclus femeile și copiii; persoanele în vârstă; persoane cu dizabilitati; persoanele care trăiesc cu HIV și alte boli cronice ce necesită îngrijire medicală constantă, medicamente și tratament; persoane de etnie romă și alte grupuri etnice minoritare; persoanele LGBTIQ+ și cele fără acte de stare civilă, dar a existat și o lipsă de focus și de considerare corespunzătoare a identităților suprapuse sau a condițiilor și factorilor care fac ca anumite grupuri să devină mai vulnerabile decât altele și modul în care acea vulnerabilitate se manifestă pentru fiecare grup în contexte diferite.

Colectarea de date reprezentative este esențială pentru înțelegerea diferitor impacturi și nevoi ale diferitor grupuri. În primele săptămâni de criză, lipsa datelor dezagregate pe gen, vârstă și dizabilități, în general, și în special la punctele de trecere ale frontierei, adăposturile din centrele de tranzit și colective și în spațiile publice și private de cazare temporară, a însemnat că nu a existat posibilitatea unui răspuns umanitar orientat, informativ și incluziv. De exemplu, deși au existat cifre privind numărul de femei care traversează hotarele, nu au fost disponibile alte date precum vârsta, dizabilitățile și statutul socio-economic și familial. Aceste date lipsă înseamnă că nu a fost posibil să se înțeleagă modul în care alte identități ar fi interacționat cu genul pentru a crea nevoi specifice, priorități și riscuri și capacitatea diferitor grupuri de femei de a naviga prin rețeaua serviciilor de asistență umanitară și protecție. Pe măsură ce au fost instituite mecanisme de coordonare și înregistrare, autoritățile relevante și actorii umanitari au colectat mai multe date dezagregate, deși nu este clar în ce măsură aceste date au fost analizate sau utilizate pentru a planifica răspunsul umanitar. În plus, deoarece analizele s-au concentrat pe contexte dintr-o singură țară, modul în care datele au fost colectate, analizate și partajate cu scopul de a îmbunătăți operațiunile transfrontaliere de răspuns și mecanismele de protecție, este neclar și cu o aplicabilitate limitată.

3. Cum au fost reflectate în analize experiențele diverselor grupuri?

În general, analizele adoptă identități unice ca sursă de excludere și discriminare. În plus, există o lipsă de claritate cu privire la modul de colectare sistematică a informațiilor demografice aprofundate și de analiza a datelor privind identitățile intersecționale pentru a ghida programele sectoriale specifice în cadrul răspunsului umanitar. Atunci când au fost luate în considerare mai multe identități, cel mai probabil se referea la vârsta și gen (percepție binară),⁵⁷ cu alte identități încorporate fără consecvență. Principalele

aspecte, extrase din analiza identităților primare examinate în cadrul analizei existente, sunt rezumate mai jos:

- ▶ **Femei.** Majoritatea analizelor examinate identificau grupuri de femei pe care diferite contexte de conflict, evacuare, adăpostire și cazare temporară, în cadrul procesului de evadare de conflict și strămutare în interiorul și în afara Ucrainei, le fac mai vulnerabile decât pe altele. Acestea includ femeile gravide și care alăptează; femei tinere necăsătorite; femei în vârstă; femei ce gestionează gospodăria, în special cele care îngrijesc copii mici, rude sau prieteni mai în vârstă și bolnavi; femei din grupuri minoritare, cum ar fi cele ce aparțin etniei rome și femeile apatride.
- ▶ **Copii și adolescenți.** Începând cu prima săptămână a lunii martie, agențiile axate pe copii numeau această criză „criză de protecție a copilului”. Cele mai multe analize examinate includ referiri la unele analize privind copiii strămutați, copiii neînsoțiți și separați, copiii aflați sau care provin din îngrijire instituțională și copiii cu dizabilități, dar se face o distincție nesemnificativă în analize între nevoile și experiențele fetelor și băieților din grupuri diferite de vârstă, inclusiv adolescenți.
- ▶ **Persoane în vârstă.** Unele rapoarte se referă la persoanele în vârstă fără a face distincție între femeile și bărbații în vârstă, iar atunci când s-a făcut distincție, s-au analizat puțin nevoile, provocările și capacitățile diferite ale femeilor și bărbaților în vârstă. Excepție a constituit raportul care s-a concentrat pe experiențele persoanelor în vârstă în timpul situației de criză. Rapoartele care au examinat nevoile persoanelor în vârstă au abordat sănătatea acestora, inclusiv continuarea primirii medicamentelor și a tratamentelor, alimentelor, finanțelor (în cea mai mare parte, pensii), sănătate mintală și sprijin și siguranță psihosocială. Unele rapoarte au abordat, de asemenea, situațiile, nevoile și capacitățile persoanelor în vârstă în calitate de îngrijitori ai copiilor mici și ai rudelor bolnave sau cu dizabilități.
- ▶ **Persoane cu dizabilități.** Deși multe, poate chiar majoritatea, rapoartelor au făcut referire la situația și nevoile persoanelor cu dizabilități, doar câteva oferă date și informații dezagregate în funcție de gen, vârstă sau deficiențe – fizice, senzoriale, psihologice, intelectuale. Cu excepția unui raport care s-a concentrat pe persoanele cu dizabilități, majoritatea s-au referit la „poziția lor în pericol” fără prea multe detalii. Preocupările persoanelor cu dizabilități care au fost cel mai mult examinate în rapoarte au inclus provocări privind evacuarea, adăpostirea temporară, cazarea și transportul alternativ. Unele rapoarte s-au referit la provocări precum lipsa periodică a curentului electric, care afectează utilizarea ascensoarelor, a aparatelor respiratorii și celor de răcire a medicamentelor.

- ▶ **Persoanele de etnie romă și alte grupuri etnice.** Majoritatea rapoartelor au identificat persoanele de etnie romă ca fiind un grup deosebit de marginalizat în Ucraina, a cărui marginalizare este exacerbată prin strămutarea în interiorul și în afara Ucrainei, inclusiv traversarea hotarelor și obținerea informațiilor și accesului la asistență și protecție umanitară, inclusiv tranzitorie, temporară precum și cazare pe o perioadă mai îndelungată. Multe rapoarte au legat excluderea romilor din cauza lipsei actelor de stare civilă. Numai unele rapoarte au comparat situația și experiențele femeilor și fetelor rome cu cele ale bărbaților și băieților. Există o lipsă de focus în ceea ce privește riscurile și experiențele specifice ale persoanelor de etnie romă și ale altor grupuri etnice bazate pe gen și alți factori de diversitate. Deși câteva rapoarte s-au referit și la alte grupuri etnice minoritare din Ucraina, nici unul dintre cele examinate nu a efectuat o analiză în acest sens.

O familie mare de zece membri ai comunității de romi care au fost forțați să-și părăsească casele din satul Arbuzinka, regiunea Mykolaiv, Ucraina, pentru a căuta siguranță, protecție și asistență în Republica Moldova. În imagine: Albina, așezată în dreapta, mama ei Angela și copiii ei se bucură de un bol de cereale pentru prima dată de când au fugit din Mykolaiv. Foto: UN Women / Maxime Fossat.

- ▶ **Persoane LGBTIQ+.** În general, referirile la persoanele LGBTIQ+ rareori fac distincție între experiențele și nevoile persoanelor cu diferite orientări sexuale, identități de gen sau exprimări și caracteristici sexuale (SOGIESC). În același timp, vizibilitatea, solidaritatea și activitatea organizațiilor LGBTIQ+ din Ucraina și alte țări europene în cadrul acestui răspuns umanitar sunt demne de a fi remarcate. Mulți au atras atenția asupra situației persoanelor transgender și a persoanelor intersexuale la punctele de trecere a frontierei și în adăposturile de evacuare. În plus, așa cum s-a subliniat în secțiunile de mai sus privind VBG și SDSR, s-a atras atenția la provocările pe care le întâmpină persoanele LGBTIQ+ la accesarea asistenței medicale adecvate, inclusiv SSR.⁵⁸

4. Ce recomandări se propun și se acționează oare în conformitate cu acestea?

Aproximativ jumătate dintre rapoartele examinate au recomandat o dezagregare (mai mare) a datelor, cele mai multe dintre acestea referindu-se în mod specific la date dezagregate în funcție de gen, vârstă și dizabilități. Unele recomandări privind datele dezagregate au fost generale, fără nici o referire la factorii de dezagregare, în timp ce altele au fost mai elaborate, de exemplu, o recomandare făcută autorităților de frontieră de a dezagrega datele în funcție de „gen, vârstă, dizabilitate, naționalitate și punctul de destinație (dacă acesta se cunoaște).” În mod similar, aproximativ jumătate dintre rapoarte au inclus recomandări privind efectuarea de analize pe dimensiunea de gen pentru a oferi informații programelor, strategiilor, politicilor sau acțiunilor de advocacy, iar cele mai multe dintre acestea au abordat un anumit nivel de intersecție între gen și alte forme de diversitate (de ex., vârstă, dizabilitate), cu toate că, chiar și atunci când unele niveluri de intersecție au fost incluse, rapoartele relevante nu au avut detalii referitor la identitățile unice pe care le-au creat intersecția (intersecțiile) și experiențele conexe de excludere și discriminare. Menționând acest lucru, unele rapoarte au recunoscut că s-au concentrat pe identități unice, la fel ca și domeniul de aplicare și limitările raportului și au recomandat o analiză intersecțională mai amplă în viitor.

5. Care sunt principalele lacune în analiză și recomandări?

Deși se știe că organizațiile se orientează din ce în ce mai mult și încurajează utilizarea analizei intersecționale, lipsa de consecvență în ceea ce privește o metodologie de realizare a analizelor intersecționale în cadrul evaluărilor umanitare, creează limitări privind înțelegerea complexității nevoilor și experiențelor în cadrul acțiunilor de răspuns regional. Aceasta se referă în mod specific la vârstă, clasă, abilitate, educație, SOGIESC, naționalitate, etnie, statutul de migrant și religie.

Lipsa analizei intersecționale și a înțelegerii efectelor combinate ale identităților intersecționale cheie limitează capacitatea părților interesate umanitare și a guvernelor de a înțelege nevoile diverse ale celor care fug de războiul din Ucraina.

Concluzie

Colectarea și analiza datelor dezagregate, stratificarea și analiza caracteristicilor intersecționale ajută la identificarea grupurilor celor mai vulnerabile și expuse riscului și a măsurilor țintite necesare pentru programe mai incluzive. La momentul redactării acestei analize regionale, au fost efectuate deja diverse analize folosind date primare și secundare și rapoarte privind genul și alți factori de diversitate. Deși fiecare include analize și recomandări valoroase, volumul și fragmentarea reduc considerabil probabilitatea ca acestea să fie integrate în acțiunile de răspuns. Pentru ca actorii umanitari să folosească perspectiva intersecțională, trebuie mai întâi să recunoască limitările sistemice ale structurii umanitare universale și să se conducă mai temeinic pe abordările participative conduse de comunitățile afectate de criză, în special femeile și grupurile marginalizate istoric din Ucraina și din țările vecine.

Concluzii

Trei subiecte cheie intercorelate au apărut ca rezultat al acestei analize regionale care au condus la următoarele concluzii și recomandări.

- ▶ Angajamentul de a schimba abordările actuale privind coordonarea colaborării reciproce și consolidarea punctelor forte colective ale tuturor actorilor, implicați în răspunsul la escaladarea războiului și la criza regională a refugiaților.
- ▶ Necesitatea ca serviciile, programele și acțiunile de advocacy privind VBG și SSR să fie prioritizate în mod durabil și să reflecte nevoile specifice de gen și intersecționale ale tuturor comunităților afectate pe termen imediat și mai lung.
- ▶ Importanța stratificării și analizei identităților intersecționale într-un mod coordonat în cadrul acțiunilor de răspuns — informații care vor putea fi utilizate pentru planificarea programelor umanitare țintite, deciziilor de politici și cele ale donatorilor.

Această analiză regională evidențiază faptul că ARG, evaluările și analizele elaborate începând cu luna februarie au contribuit în mare măsură la înțelegerea dinamicii dimensiunii de gen și intersecționale a escaladării războiului din Ucraina, urmată apoi de criza regională. Acest set de informații și date a ajutat la identificarea și creșterea gradului de conștientizare cu privire la nevoile, prioritățile și capacitățile persoanelor de toate genurile și diversitățile. Organizațiile care lucrează cu grupuri specifice expuse riscului și marginalizării au elaborat analize valoroase ale impactului crizei asupra acestor grupuri și au lansat apeluri ferme de a acționa în vederea unor abordări mai incluzive în cadrul răspunsului umanitar. În plus, organizațiile s-au concentrat pe abordarea unor preocupări tematice specifice, cum ar fi VBG și SDSR, au oferit conștientizare și înțelegere esențială.

Aceste analize, în special cele bazate pe date primare, au fost întreprinse în contexte dificile, cu scopul general de a asigura că sunt auzite vocile celor mai expuși riscului din cauza impactul escaladării războiului și a crizei regionale.

De asemenea, această analiză regională a evidențiat câteva lacune în încercarea noastră de a înțelege experiențele persoanelor și modul în care acțiunile de răspuns abordează domeniile de îngrijorare. Lipsa datelor consecvente și clare, și a analizei experiențelor specifice ale persoanelor de toate genurile, prin utilizarea unei abordări cu adevărat intersecțională, reprezintă o deficiență importantă. Accentul pe experiențele femeilor și bărbaților, cu o analiză concentrată pe o singură identitate, reduce complexitatea riscurilor individuale, priorităților, capacităților și mecanismelor de adaptare în cadrul crizei. Datele disponibile despre criză oferă o bază esențială pentru luarea deciziilor cu privire la programe, advocacy, politici și finanțare în cadrul acțiunilor de răspuns. Atunci când datele și analiza sunt limitate, fragmentate sau dezvoltate în paralel cu luarea deciziilor, acestea afectează nivelul intervențiilor direcționate pentru promovarea egalității de gen privind VBG și SDSR, precum și dovezile pentru mesaje de advocacy relevante pentru cei care iau decizii privind politica, finanțarea și răspunsul umanitar. De asemenea, datele și analizele adecvate ilustrează efectele agravante ale situației de urgență asupra contextului pre-criză în domenii precum VBG, SDSR și experiențele unor grupuri specifice. Totodată, aceasta sprijină includerea

măsurilor adecvate în acțiunile de răspuns și redresare pentru a asigura o schimbare reală și susținută pentru toate comunitățile implicate.

Această analiză subliniază că implicarea și participarea semnificativă a tuturor actorilor implicați în criză este un drept în sine. De asemenea, evidențiază faptul că implicarea și participarea semnificativă sunt esențiale pentru eliminarea lacunelor identificate. S-a identificat că prin procesele de analiză și validare pentru care au fost și continuă să fie depuse eforturi ample de asigurare, au fost instituite rapid mecanisme de coordonare – în ceea ce privește dimensiunea de gen – în Ucraina și în țările care găzduiesc refugiați, pentru ca acestea să susțină activitatea esențială în cadrul acțiunilor de răspuns. În contextul celor spuse, concluzia cheie a proceselor de analiză și validare a evidențiat necesitatea de a trece de la coordonarea tradițională la o colaborare mai dinamică – valorificând puterea colectivă a tuturor actorilor locali, regionali și internaționali. Opiniile actorilor locali sugerează o deconectare continuă între mecanismele actuale și participarea semnificativă a OCF-urilor, ODF-urilor și a societății civile în aceste zone. Expertiza și perspectivele locale sunt esențiale pentru informarea și interpretarea analizei și pentru proiectarea unui răspuns orientat și incluziv care ia în considerare și abordează toate aspectele intersecționalității.

Absența unor spații de întrunire dedicate și a unor structuri de coordonare la nivel de țară pentru problemele legate de gen, intersecționalitate și SDSR la care participă în mod egal organizațiile locale și naționale/locale creează provocări pentru mărirea profilului unor astfel de preocupări în vederea producerii unor schimbări necesare și pentru a sprijini respondenții la nivel de comunitate. În mod similar, structurile sau spațiile prea izolate (separate) împiedică abordarea acestor probleme într-un mod unitar. O ultimă provocare se referă la integrarea răspunsului umanitar, a abordărilor de redresare și dezvoltare, precum și a proceselor de pace. Escaladarea războiului a exacerbât multe dintre problemele cu care OCF-urile, ODF-urile și alți actori locali ai societății civile s-au confruntat deja în domenii precum drepturile omului, egalitatea de gen, discriminarea și incluziunea, precum și Agenda „Femeile, Pacea și Securitatea”. Prin urmare, asocierea cu OCF-urile, ODF-urile și alte grupuri locale ale societății civile pe legătura asistență umanitară-recuperare-dezvoltare-pace este esențială pentru a asigura înțelegerea holistică și abordarea problemelor.

Domenii pentru cercetare ulterioară

Domeniile pentru o analiză mai aprofundată sunt detaliate în capitolele specifice. În timpul procesului de elaborare a raportului, inclusiv validarea acestuia, au fost evidențiate domenii pentru cercetările viitoare în afara domeniului de aplicare, dar care au fost considerate domenii importante de anchetă în cadrul răspunsului umanitar și răspunsul la criza refugiaților, și care includ următoarele:

- ▶ Analiza dinamicii de gen privind incluziunea socio-economică, de ex. privind mijloacele de trai, locurile de muncă, protecția socială și obligațiile de îngrijire pentru a înțelege impactul socio-economic imediat și pe termen lung asupra persoanelor de toate

genurile și diversității. (O astfel de analiză poate fi preluată de Grupul de lucru regional privind incluziunea socio-economică, care în prezent este condus în comun de PNUD și UNHCR)

- ▶ Analiza barierelor de gen pentru tineri, în special pentru adolescente și adolescenți, cu referire la cele patru domenii de cercetare din acest raport, dar și mai extins.
- ▶ Cartografierea și analiza aprofundată a participării OCF-urilor, ODF-urilor și OSC-urilor locale, bisericilor și grupurilor comunitare la acțiunile de răspuns.
- ▶ Analiza regională de gen a acțiunilor de răspuns sectorial la criză, cum ar fi WASH (inclusiv managementul igienei menstruale), securitatea alimentară, adăpostul, mijloace financiare, sănătatea și SMSPS.
- ▶ Evaluarea modului în care recomandările din analizele curente sunt implementate la nivel național și local; adică, dacă sunt implementate, cum sunt implementate și care sunt lacunele.
- ▶ Regional gender analysis across the sectoral response to the crisis such as WASH (including menstrual hygiene management), Food Security, Shelter, Cash, Health and MHPSS.
- ▶ Evaluation of how recommendations in current analyses are being implemented at the national and local levels; i.e., if and how they are implemented and what are the gaps.

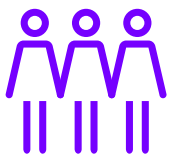

Maryam are 20 de ani și este din Pakistan. Ea locuia de patru luni în Ucraina, unde începuse să studieze medicina. 28.02.2022, Polonia. Foto: CARE / Valerio Muscella.

Recomandări

În toate recomandările, trebuie depuse eforturi sustenabile pe legătura asistență umanitară-dezvoltare-pace pentru a garanta că barierele pe termen lung și sistematice sunt abordate și rămân în vigoare.

Coordonare, colaborare și forță colectivă

- ▶ **ONU și alte agenții umanitare internaționale se implică și consolidează în mod proactiv rețelele, platformele și mecanismele de coordonare (sub)naționale și regionale existente ale OSC.** Măsurile practice includ: (a) crearea unei baze de date a OSC-urilor privind drepturile femeilor, SDSR și LGBTIQA+, inclusiv locația și expertiza acestora; (b) OSC-urile locale identifică modul în care preferă să interacționeze și să se coordoneze între ele și ce fel de sprijin (financiar și alte) au nevoie din partea agențiilor internaționale pentru a-și consolida propria colaborare; (c) donatorii includ în mod sistematic finanțarea și furnizarea asistenței psihosociale și îngrijirea personală pentru personalul și voluntarii OSC-urilor locale; și (d) implicarea OSC-urilor în procesele de planificare și pregătire pentru situații de urgență, astfel încât vocile marginalizate să fie reprezentate, iar riscurile pentru aceste grupuri să fie atenuate și planificate.
- ▶ **La nivel național și regional, actorii umanitari internaționali și locali implicați în mecanismele actuale de coordonare colaborează pentru elaborarea unei viziuni comune.** Aceasta va include planuri de lucru operaționale și finanțare comună, precum și canale de comunicare și sprijin reciproc, pentru a aborda barierele actuale care stau în calea participării. Aceasta va permite o înțelegere contextualizată și comună a expertizei disponibile, tipul preferat de sprijin bidirecțional și schimbările necesare pentru a asigura că mecanismele existente sunt mai incluzive. Aceasta ar putea include: (a) identificarea modului în care OSC-urile locale doresc să se implice pentru a asigura că activitatea și prioritățile lor în curs sunt reflectate; și (b) asigurarea faptului că această zonă are legături directe cu alte mecanisme de coordonare din regiune, astfel încât cunoștințele, analiza și prioritățile combinate să poată fi împărtășite, iar preocupările - integrate în răspunsul umanitar

Participarea femeilor și leadershipul

- ▶ **Mecanisme de coordonare conduse de ONU și guverne pentru colaborare și luarea măsurilor concertate de asigurare a participării semnificative și a leadershipul ODF-urilor, OCF-urilor și a organizațiilor reprezentante a grupurilor marginalizate care lucrează în cadrul legăturii asistență umanitară-pace-dezvoltare.⁵⁹**

Măsurile practice trebuie să includă (a) consultări cu grupuri și organizații locale relevante despre modul în care doresc să participe și să conducă coordonarea umanitară, precum și barierele în calea participării și a conducerii pentru anumite grupuri (de ex., canalele de comunicare preferate, schimburile de cunoștințe și capacități); (b) monitorizarea și evaluarea măsurilor luate pentru a le aborda; și (c) sprijinirea OSC-urilor pentru ca acestea să-și identifice propriile nevoi și priorități și pentru implementarea unui plan coordonat de consolidare a capacităților cu resurse corespunzătoare.

- ▶ **Toți actorii umanitari să asigure că responsabilitatea lor față de populațiile afectate este prioritară, include toate persoanele și grupurile și este îmbunătățită în mod continuu.** Fiind conduse de responsabilizarea grupurilor de lucru pentru persoanele afectate, măsurile practice trebuie să includă: (a) îndrumări personalizate privind canalele și formatele accesibile privind informațiile despre drepturi, servicii, comentarii și plângeri în funcție de nevoile, vulnerabilitățile și capacitățile anumitor grupuri; (b) consultarea incluzivă și activă cu populațiile afectate, inclusiv grupurile vulnerabile și cele expuse riscului, începând cu evaluare și continuând apoi cu etapele ciclul de program; (c) finanțare și inițiative care să permită grupurilor locale și comunitare să preia conducerea în conceperea și implementarea programelor de răspuns și redresare; și (d) monitorizarea și evaluarea în timp real a utilizării și eficacității mecanismelor și abordărilor de participare și responsabilitate.

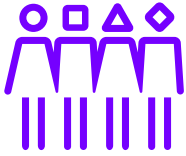
Violența bazată pe gen

- ▶ **Actorii umanitari să dezvolte o înțelegere a impactului escaladării războiului și a crizei regionale asupra tuturor formelor de VBG.** Acțiunile includ: (a) acordarea atenției sporite înțelegerii violenței în familie sub toate formele ei (inclusiv psihologică, emoțională, verbală, fizică, financiară); (b) asigurarea că analiza riscurilor pentru anumite grupuri este efectuată în cooperare cu organizațiile locale care lucrează în mod special cu aceste grupuri, astfel încât barierele și factorii favorabili accesului la serviciile și asistența necesară să fie înțelese și să se asigure că toate îndrumările elaborate sunt orientate spre prevenirea și atenuarea acestor forme de violență; și (c) dezvoltarea abordărilor țintite care să țină cont de identitățile multiple ale oamenilor pentru a asigura că abordările centrate pe supraviețuitori/ supraviețuitoare sunt menținute, iar calitatea îngrijirii poate fi asigurată pentru toți.
- ▶ **Actorii umanitari și guvernele să analizeze riscurile și provocările de securitate asociate cu experiențele alternative de cazare/de adăpostire pentru persoane de toate genurile și diversitățile.** Acest lucru este esențial pentru asigurarea unei abordări coordonate pentru atenuarea, prevenirea și răspunsul la riscul privind VBG, care este specifică contextului și răspunde naturii dinamice a acestei crize.

Drepturile și îngrijirile de sănătate sexuală și reproductivă

- ▶ **Toți actorii care lucrează la planificarea acțiunilor de răspuns umanitar (inclusiv actori umanitari, guvernele și donatorii) să asigure că SDSR sunt prioritizate** în cadrul răspunsului umanitar și răspunsului la criza refugiaților și că sunt realizate acțiuni efective și concrete pentru a aborda și elimina restricțiile și barierele din calea accesului la servicii complete de îngrijire de sănătate sexuală și reproductivă, inclusiv îngrijire esențială și urgentă.
- ▶ **Toți actorii umanitari, guvernele și donatorii să asigure că experții locali și OSC-urile participă la proiectarea răspunsului privind SDSR și că nevoile și experiențele de SSR ale populațiilor afectate din toate țările relevante sunt documentate și analizate pentru a ghida programele receptive.**

O abordare intersecțională a dimensiunii de gen și a diversității

- ▶ **Actori dimensiunii de gen și intersecționalitate la nivel regional și național să colaboreze la dezvoltarea sau adaptarea metodologiei de analiză intersecțională existentă care este disponibilă și integrată sistematic în evaluările sectoriale și multisectoriale și în planurile de răspuns.** Acest lucru va asigura că analiza de gen și analiza specifică grupurilor expuse riscului și marginalizate sunt integrate și informează procesele generale de luare a deciziilor.
- ▶ **La nivel național și regional, să se creeze un spațiu de convocare pentru organizațiile care reprezintă femei și grupurile marginalizate, precum și echipe de lucru pentru incluziunea de gen și diversitate, VBG, SDSR și participarea femeilor și liderism.** Acesta va fi proiectat pentru a asigura: (a) schimbul de cunoștințe între domenii de activitate complementare; (b) consolidarea analizelor multiple ale aceluiași grup de populație pentru a evita abordările izolate; (c) validarea constatărilor și recomandărilor cu actorii locali, acolo unde acest lucru nu este deja îndeplinit; (d) disponibilitatea analizelor consolidate în toate limbile relevante; și (e) includerea priorităților pe termen lung ale comunităților gazdă și a mandatelor organizațiilor locale.

Un apel special către donatori

- ▶ **Donatorii să asigure sprijinul financiar instituțional sustenabil, flexibil și pe termen lung pentru OSC-urile naționale, inclusiv ODF-urile, OCF-urile și organizațiile din domeniul VBG și SDSR.** Măsurile practice ar putea include: (a) introducerea modalităților de finanțare adecvate, standardizate, create în comun cu femeile, tinerii și OSC-urile LGBTIQ+; (b) creșterea investițiilor de finanțarea comună pentru organizațiile și rețelele de femei, inclusiv furnizarea de finanțare de bază și instituțională (nelegată de proiecte specifice); și (c) introducerea și promovarea utilizării mecanismelor standardizate pentru a urmări finanțarea umanitară directă a OSC-urilor pentru femei în mod corect și transparent.
- ▶ **Donatorii să ofere finanțare durabilă, pe termen lung și sprijin flexibil sistemelor naționale de sănătate pentru programele de SSR, furnizarea de servicii și advocacy** pentru a le permite să abordeze barierele sistemice și structurale pe termen lung și să răspundă nevoilor de SSR rezultate în urma războiului, precum și celor a comunităților gazdă pentru refugiați. Tipul de finanțare și sprijin necesar trebuie identificat în coordonare cu OSC-urile locale.

Toate părțile interesate să asigure că toți actorii care sunt implicați în răspunsul la criză, includ reducerea riscurilor de EAS. Deși s-a

înregistrat o îmbunătățire notabilă de coordonare a eforturilor privind PEAS, este nevoie de mai mult pentru a asigura includerea organizațiilor locale și a rețelelor de voluntari.

Anexa 1

Bibliografie conform capitolului

Resursele analizate pentru analiza fiecărui capitol sunt enumerate mai jos. Majoritatea acestor analize au fost realizate în perioada 24 februarie 2022 – 10 august 2022, ce a reprezentat sfârșitul perioadei de validare a acestui raport. Câteva resurse datează dinainte de 24 februarie și sunt incluse pentru a crea contextul problemelor actuale.

Resurse analizate pentru secțiunea privind participarea și leadershipul femeilor și al grupurilor marginalizate

- ▶ CARE International. 16 martie 2022. [Rapid Gender Analysis: Ukrainian Refugees in Poland](#). [„Analiză rapidă de gen: Refugiații ucraineni în Polonia”].
- ▶ CARE. Iulie 2022. [Rapid Gender Analysis Brief: Ukrainian Refugees in Moldova](#). [„Analiza rapidă de gen: Refugiații ucraineni în Moldova”].
- ▶ CARE. Mai 2022. [Ukraine Crisis. Localization in Practice: Realities from women's rights and women-led organizations in Poland](#). [„Criza din Ucraina. Localizare în practică: Realitățile legate de drepturile femeilor și organizațiile conduse de femei în Polonia”].
- ▶ CARE, FONPC, FONSS, Plan internațional și SERA România. Iulie 2022. [Rapid Gender Analysis Brief: Ukrainian Refugees in Romania](#). [„Analiza rapidă de gen: Refugiații ucraineni în România”].
- ▶ CARE și UN Women. 4 mai 2022. [Rapid Gender Analysis of Ukraine](#). [„Analiza rapidă de gen în Ucraina”].
- ▶ Parlamentul European. Mai 2022. [European Parliament resolution of 5 May 2022 on the impact of the war against Ukraine on women \(2022/2633\(RSP\)\)](#). [„Rezoluția Parlamentului European din 5 mai 2022 privind impactul asupra femeilor a războiului împotriva Ucrainei (2022/2633(RSP))”].
- ▶ FAO. 2 April 2022. [Complementary information note. Gender-related impacts of the Ukraine conflict. Entry points for gender-responsive and inclusive interventions for Ukraine crisis](#). [„Nota informativă suplimentară. Impactul de gen al conflictului din Ucraina. Puncte de intrare pentru intervențiile sensibile la dimensiunea de gen și incluzive pentru criza din Ucraina”].
- ▶ OIM, UN Women și Women Count. 2022. [Ukraine Response 2022: The Republic of Moldova. Updated Displacement Survey: Ukrainian Refugees and Third Country Nationals. Displacement patterns needs and intentions survey, 9-27 March 2022](#). [„Răspunsul pentru Ucraina 2022: Republica Moldova. Sondaj actualizat privind strămutarea: refugiații ucraineni și cetățenii țărilor terțe. Studiu privind nevoile și intențiile privind schemele de strămutare, 9-27 martie 2022”].

- ▶ Forța de pace nonviolentă. Mai 2022. [Preliminary Findings—Civilian Protection Needs and Responses in Ukraine](#). [„Constatări preliminare—Nevoi de protecție civilă și intervențiile în Ucraina”]. OCHA.
- ▶ OHCHR. 2022. Ukraine: Protection and participation of women is essential, say UN human rights experts, [„Ucraina: Protecția și participarea femeilor sunt esențiale, spun experții ONU în drepturile omului”]. <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2022/03/ukraine-protection-and-participation-women-essential-say-un-human-rights>.
- ▶ UN Women. 2022. Brief analysis on the gendered impacts of the crisis in Ukraine: A focus on Moldova, [„Analiză succintă a impactului de gen al crizei din Ucraina: Accent pe Moldova”]. <https://eca.unwomen.org/en/digital-library/publications/2022/07/brief-analysis-on-the-gendered-impacts-of-the-crisis-in-ukraine-a-focus-on-moldova-0>.
- ▶ UN Women. 2022. [Rapid assessment: Impact of the War in Ukraine on Women’s Civil Society Organizations](#), [„Evaluare rapidă: Impactul războiului din Ucraina asupra organizațiilor societății civile ale femeilor”].
- ▶ Voice Amplified/HIAS. 2022. [Așteptând ca cerul să se închidă: Criza fără precedent cu care se confruntă femeile și fetele care fug din Ucraina](#).
- ▶ VOICE Amplified/HIAS. 2022. [Așteptând ca cerul să se închidă: Criza fără precedent cu care se confruntă femeile și fetele care fug din Ucraina – Raport de evaluare pentru Ucraina](#).
- ▶ VOICE Amplified/HIAS. 2022. [Așteptând ca cerul să se închidă: Criza fără precedent cu care se confruntă femeile și fetele care fug din Ucraina – Raport de evaluare pentru Ungaria](#).
- ▶ VOICE Amplified/HIAS. 2022. [Așteptând ca cerul să se închidă: Criza fără precedent cu care se confruntă femeile și fetele care fug din Ucraina – Raport de evaluare pentru Moldova](#).
- ▶ VOICE Amplified/HIAS. 2022. [Așteptând ca cerul să se închidă: Criza fără precedent cu care se confruntă femeile și fetele care fug din Ucraina – Raport de evaluare pentru Polonia](#).
- ▶ VOICE Amplified/HIAS. 2022. [Așteptând ca cerul să se închidă: Criza fără precedent cu care se confruntă femeile și fetele care fug din Ucraina – Raport de evaluare pentru România](#).
- ▶ VOICE Amplified/HIAS. 2022. [Așteptând ca cerul să se închidă: Criza fără precedent cu care se confruntă femeile și fetele care fug din Ucraina – Raport de evaluare pentru Slovacia](#).

Resurse analizate pentru secțiunea privind violența în bază de gen

- ▶ CARE și UN Women. 4 mai 2022. [Rapid Gender Analysis of Ukraine](#). [„Analiza rapidă de gen în Ucraina”].
- ▶ CARE. Iulie 2022. [Rapid Gender Analysis Brief: Ukrainian Refugees in Moldova](#), [„Analiză rapidă de gen: Refugiații ucaineni în Moldova”].
- ▶ CARE, FONPC, FONSS, Plan internațional și SERA România. Iulie 2022. [Rapid Gender Analysis Brief: Ukrainian Refugees in Romania](#), [„Analiză rapidă de gen: Refugiații ucaineni în România”].
- ▶ Parlamentul European. Mai 2022. [European Parliament resolution of 5 May 2022 on the impact of the war against Ukraine on women \(2022/2633\(RSP\)\)](#). [„Rezoluția Parlamentului European din 5 mai 2022 privind impactul asupra femeilor a războiului împotriva Ucrainei (2022/2633(RSP))”].
- ▶ FAO. 2 aprilie 2022. [Notă informativă suplimentară. Impactul de gen al conflictului din Ucraina. Puncte de intrare pentru intervențiile sensibile la dimensiunea de gen și incluzive pentru criza din Ucraina](#).
- ▶ Subclusterul din domeniul VBG al Ucrainei. 27 aprilie 2022. [GBV in Ukraine-Secondary Data Review](#). [„VBG în Ucraina – Analiza datelor secundare”].
- ▶ Clusterul global de protecție al DR VBG. Ucraina. 1 aprilie 2022. [VBG și răspunsul pentru Ucraina](#).
- ▶ Serviciul de asistență al DR VBG. Aprilie 2022. [Literature Review of Family Based Accommodation, Hosting and Alternative Care Guidance and Procedures for Promising Practice of GBV Risk Mitigation in Private and Community Based Accommodation](#). [„Revizuirea literaturii de specialitate a îndrumărilor și procedurilor privind cazarea în familie, găzduirea și îngrijirea alternativă în vederea unei practici promițătoare de reducere a riscului privind VBG în unitățile de cazare private și comunitare”] Hanna Smith.
- ▶ OIM, Clusterul pentru protecție, UNICEF, UNHCR, UNFPA. 20 mai 2022. [Statement of the Global Protection Cluster Task Team on Anti-Trafficking and the Ukraine Protection Cluster on the human trafficking response in Ukraine](#). [„Declarația clusterului global pentru protecție privind antitraficul și a clusterului pentru protecție al Ucrainei privind răspunsul la traficul de persoane în Ucraina”].
- ▶ Forța de pace nonviolentă. Mai 2022. [Preliminary Findings—Civilian Protection Needs and Responses in Ukraine](#), [„Constatări preliminare—Nevoi de protecție civilă și intervențiile în Ucraina”]. OCHA.

- ▶ Consiliul Norwegian pentru Refugiați. 29 aprilie 2022. [Rapid Assessment of a Selection of Transit Centres on the South-Eastern Poland-Ukraine Border](#). [„Evaluarea rapidă a selecției de centre de tranzit la granița de sud-est dintre Polonia și Ucraina”].
- ▶ UNECE. 2019. [National review of the implementation of the Beijing Declaration and Platform for Action \(1995\) and the final documents of the Twenty-Third Special Session of the General Assembly of the United Nations \(2000\) in the context of the twenty-fifth anniversary](#). [„Analiza națională a implementării Declarației de la Beijing și a Platformei de acțiune (1995) și a documentelor finale ale celei de-a douăzeci și treia sesiuni speciale a Adunării Generale a Națiunilor Unite (2000) în contextul celei de-a douăzeci și cincina aniversări”].
- ▶ UNFPA. 7 iunie 2022. [GBV Risk Analysis for cash and voucher assistance \(CVA\) in Ukraine](#). [„Analiza riscurilor privind VBG pentru asistența financiară și sub formă de vouchere (CVA) în Ucraina”].
- ▶ UNHCR. Prezentare generală a situației de protecție. Raport privind situația în Cernăuți. PowerPoint. Nici o conexiune disponibilă.
- ▶ UNODC. August 2022. [Conflict in Ukraine: Key Evidence on Risks of Human Trafficking and Smuggling of Migrants](#). [„Conflict în Ucraina: Dovezi cheie privind riscurile traficului de ființe umane și traficului ilegal de migranți”].
- ▶ UNOHCHR. 22 martie 2022. [Ukraine: Protection of LGBTI and gender-diverse refugees remains critical—UN expert](#). [„Ucraina: Protecția LGBTI și a refugiaților cu diversitate de gen rămâne critică – expert ONU”]. Accesat la 29 august 2022.
- ▶ Organismele tratatelor Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile omului. Baza de date a Organismelor tratatelor ONU. CEDAW/C/UKR/9. https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CEDAW%2fC%2fUKR%2f9&Lang=en.
- ▶ UN Women. 2022. [Rapid assessment: Impact of the War in Ukraine on Women’s Civil Society Organizations](#). [„Evaluare rapidă: Impactul războiului din Ucraina asupra organizațiilor societății civile ale femeilor”].
- ▶ Voice Amplified/HIAS. 2022. [Așteptând ca cerul să se închidă: Criza fără precedent cu care se confruntă femeile și fetele care fug din Ucraina](#).
- ▶ WFP. 12 mai 2022. [Raportul privind securitatea alimentară în Ucraina](#).

Resurse analizate pentru secțiunea privind sănătatea și drepturile sexuale și reproductive

- ▶ Astra Network. 2022. [Buletinul ECE privind sănătatea și drepturile sexuale și reproductive nr. 02 \(206\)](#).
- ▶ CARE International. 16 martie 2022. [Rapid Gender Analysis: Ukrainian Refugees in Poland](#) [„Analiză rapidă de gen: Refugiații ucraineni în Polonia”].
- ▶ CARE and UN Women. 4 May 2022. [Rapid Gender Analysis of Ukraine](#).
- ▶ Centrul pentru Drepturi Reproductive. [Civil Society Call to Action: The sexual and reproductive health and rights of women and girls and marginalized populations affected by the conflict in Ukraine](#). [„Apelul societății civile la acțiune: sănătatea sexuală și reproductivă și drepturile femeilor și fetelor și ale populațiilor marginalizate afectate de conflictul din Ucraina”].
- ▶ Countdown 2030 Europe. 18 martie 2022. [Ukraine Crisis: Sexual and reproductive health and rights and non-negotiable and lifesaving - Fact sheet](#). [„Criza din Ucraina: Sănătatea și drepturile sexuale și reproductive, non-negociabile și vitale - Fișă informativă”].
- ▶ Parlamentul European. Mai 2022. [European Parliament resolution of 5 May 2022 on the impact of the war against Ukraine on women \(2022/2633\(RSP\)\)](#). [„Rezoluția Parlamentului European din 5 mai 2022 privind impactul asupra femeilor a războiului împotriva Ucrainei (2022/2633(RSP))”].
- ▶ Forumul Parlamentar European pentru Drepturile Sexuale și Reproductive și ANSER. 25 martie 2022. [Document de politici: Asigurarea sănătății și a drepturilor sexuale și reproductive ale refugiaților ucraineni](#).
- ▶ Parlamentul European. 5 mai 2022. [Impactul asupra femeilor a războiului împotriva Ucrainei](#). Întrebare cu solicitare de răspuns oral O-000015/2022 adresată Comisiei de către Robert Biedroń în numele Comisiei parlamentare pentru drepturile femeilor și a egalității de gen.
- ▶ Parlamentul European. 5 mai 2022. [Impactul asupra femeilor a războiului împotriva Ucrainei](#). Răspuns la solicitarea pentru răspuns oral O-000015/2022 din partea comisarului Ylva Johansson, dezbateri plenare în PE.
- ▶ Prieteni ai UNFPA. [Women and girls at risk in Ukraine emergency](#). [„Femeile și fetele expuse riscului în situația de urgență din Ucraina”] Accesat la 27 august 2022.

- ▶ Human Rights Watch. 29 aprilie 2022. [Poland: Trafficking, Exploitation Risks for Refugees - Security Measures, Systems to Address Gender-Based Violence Urgently Needed](#). [„Polonia: Riscuri de trafic de ființe umane, exploatare pentru refugiați – Măsuri de securitate, necesitatea urgentă a unor sisteme de abordare a violenței în bază de gen”].
- ▶ ILGA-Europe. aprilie 2022. [Briefing Document: Ukraine War - Medications Needed by Trans and Intersex People](#). [„Document de informare: Războiul din Ucraina - Medicamentele necesare persoanelor trans și intersexuale”].
- ▶ ILGA-Europe. 25 martie 2022. [Five easy things humanitarian aid actors should do to ensure LGBTI refugees of war are not left behind](#). [„Cinci lucruri simple pe care trebuie să le facă actorii implicați în acțiunile de ajutor umanitar pentru ca refugiații LGBTI să nu fie excuși din intervenție”].
- ▶ ILGA-Europe. 16 mai 2022. [Integrating LGBTI inclusive gender-based violence risk prevention, reduction and mitigation in the context of war in Ukraine](#). [„Integrarea prevenirii, reducerii și atenuării riscurilor de violență în bază de gen, inclusiv LGBTI, în contextul războiului din Ucraina”].
- ▶ Rețeaua europeană IPPF. [Ukraine: Putting SRHR at the Heart of the EU Response](#). [„Ucraina: Plasarea SDSR în centrul agendei intervenției UE”]. Accesat la 27 august 2022.
- ▶ Kismödi, Eszter și Emma Pitchforth. 15 martie 2022. [Sexual and reproductive health, rights and justice in the war against Ukraine](#). [„Sănătatea sexuală și reproductivă, drepturile și justiția în cadrul războiului împotriva Ucrainei”].
- ▶ UN Women. Lori Mann. 2020. [Regional assessment of implementation of the Beijing Declaration and Platform for Action in Europe and Central Asia](#). [„Evaluarea regională a implementării Declarației de la Beijing și a Platformei de acțiune în Europa și în Asia Centrală”]
- ▶ Voice Amplified/HIAS. 2022. [Așteptând ca cerul să se închidă: Criza fără precedent cu care se confruntă femeile și fetele care fug din Ucraina](#).
- ▶ VOICE Amplified/HIAS. 2022. [Așteptând ca cerul să se închidă: Criza fără precedent cu care se confruntă femeile și fetele care fug din Ucraina – Raport de evaluare pentru Ucraina](#).
- ▶ VOICE Amplified/HIAS. 2022. [Așteptând ca cerul să se închidă: Criza fără precedent cu care se confruntă femeile și fetele care fug din Ucraina – Raport de evaluare pentru Ungaria](#).
- ▶ VOICE Amplified/HIAS. 2022. [Așteptând ca cerul să se închidă: Criza fără precedent cu care se confruntă femeile și fetele care fug din Ucraina – Raport de evaluare pentru Moldova](#).
- ▶ VOICE Amplified/HIAS. 2022. [Așteptând ca cerul să se închidă: Criza fără precedent cu care se confruntă femeile și fetele care fug din Ucraina – Raport de evaluare pentru Polonia](#).

- ▶ VOICE Amplified/HIAS. 2022. [Așteptând ca cerul să se închidă: Criza fără precedent cu care se confruntă femeile și fetele care fug din Ucraina – Raport de evaluare pentru România.](#)
- ▶ VOICE Amplified/HIAS. 2022. [Așteptând ca cerul să se închidă: Criza fără precedent cu care se confruntă femeile și fetele care fug din Ucraina – Raport de evaluare pentru Slovacia.](#)

Resurse analizate pentru secțiunea privind dimensiunea de gen și diversitate – intersecționalitate

- ▶ CARE International. 16 martie 2022. [Rapid Gender Analysis: Ukrainian Refugees in Poland.](#) [„Analiză rapidă de gen: Refugiații ucaineni în Polonia”].
- ▶ CARE și UN Women. 4 mai 2022. [Rapid Gender Analysis of Ukraine.](#) [„Analiza rapidă de gen în Ucraina.”]
- ▶ CARE. July 2022. [Rapid Gender Analysis Brief: Ukrainian Refugees in Moldova.](#) [„Analiză rapidă de gen: Refugiații ucaineni în Moldova”].
- ▶ CARE, FONPC, FONSS, Plan internațional și SERA România. Iulie 2022. [Rapid Gender Analysis Brief: Ukrainian Refugees in Romania,](#) [„Analiză rapidă de gen: Refugiații ucaineni în România”].
- ▶ FAO. 2 aprilie 2022. [Notă informativă suplimentară. Impactul de gen al conflictului din Ucraina. Puncte de intrare pentru intervențiile sensibile la dimensiunea de gen și incluzive pentru criza din Ucraina.](#)
- ▶ Serviciul de asistență al DR VBG. Aprilie 2022. [Literature Review of Family Based Accommodation, Hosting and Alternative Care Guidance and Procedures for Promising Practice of GBV Risk Mitigation in Private and Community Based Accommodation.](#) [„Revizuirea literaturii de specialitate a îndrumărilor și procedurilor privind cazarea în familie, găzduirea și îngrijirea alternativă în vederea unei practici promițătoare de reducere a riscului privind VBG în unitățile de cazare private și comunitare”] Hanna Smith.
- ▶ ILGA. Martie 2022. [Document de informare: Războiul din Ucraina - Persoanele LGBTI în contextul conflictului armat și al strămutării în masă.](#)
- ▶ OIM, UN Women și Women Count. 2022. [Răspunsul pentru Ucraina 2022: Republica Moldova. Ukraine Response 2022: The Republic of Moldova. Updated Displacement Survey: Ukrainian Refugees and Third Country Nationals. Displacement patterns needs and intentions survey, 9-27 March 2022,](#) [„Răspunsul pentru Ucraina 2022: Republica Moldova. Sondaj actualizat privind strămutarea: refugiații ucaineni și cetățenii țărilor terțe. Studiu privind nevoile și intențiile privind schemele de strămutare, 9-27 martie 2022”].

- ▶ Grup de lucru al ONG-urilor cu privire la femei, pace și securitate. Aprilie 2022. [Civil Society Call to Action: The sexual and reproductive health and rights of women and girls and marginalized populations affected by the conflict in Ukraine](#). [„Apelul societății civile la acțiune: sănătatea sexuală și reproductivă și drepturile femeilor și fetelor și ale populațiilor marginalizate afectate de conflictul din Ucraina”].
- ▶ Forța de pace nonviolentă. Mai 2022. [Preliminary Findings—Civilian Protection Needs and Responses in Ukraine](#). [„Constatări preliminare—Nevoi de protecție civilă și intervențiile în Ucraina”]. OCHA.
- ▶ Nordås, Ragnhild, Louise Olsson, Gudrun Østby and Torunn L. Tryggestad. 29 April 2022. [Ukrainian women engage in resistance and should be in the peace talks: New survey evidence](#). [„Femeile ucrainene se implică în acțiunile de rezistență și trebuie să participe la tratativele de pace: noi rezultate ale sondajului”].
- ▶ Consiliul Norwegian pentru Refugiați. 29 aprilie 2022. [Rapid Assessment of a Selection of Transit Centres on the South-Eastern Poland-Ukraine Border](#). [„Evaluarea rapidă a selecției de centre de tranzit la granița de sud-est dintre Polonia și Ucraina”].
- ▶ PNUD. 16 martie 2022. [The development impact of the war in Ukraine: Initial projections](#). [„Impactul de dezvoltare al războiului din Ucraina: proiecții inițiale”].
- ▶ UNHCR. Mai 2022. [Protection of LGBTIQ+ People in the Context of the Response in Ukraine](#). [„Protecția persoanelor LGBTIQ+ în contextul răspunsului umanitar în Ucraina”].
- ▶ UNODC. August 2022. [Conflict in Ukraine: Key Evidence on Risks of Human Trafficking and Smuggling of Migrants](#). [„Conflict în Ucraina: Dovezi cheie privind riscurile traficului de ființe umane și traficului ilegal de migranți”].
- ▶ UN Women. 2022. [Rapid assessment: Impact of the War in Ukraine on Women’s Civil Society Organizations](#). [„Evaluare rapidă: Impactul războiului din Ucraina asupra organizațiilor societății civile ale femeilor”].
- ▶ WFP. 12 mai 2022. [Raportul privind securitatea alimentară în Ucraina](#).

Anexa 2

Glosar

This is not a comprehensive list of all terms related to the areas of enquiry. Only terms used in this report that may require further explanation are included.

- ▶ **Conflict-related sexual violence** refers to rape, sexual slavery, forced prostitution, forced pregnancy, forced abortion, enforced sterilization, forced marriage, and any other form of sexual violence of comparable gravity perpetrated against women, men, girls or boys that is directly or indirectly linked to a conflict.⁶⁰
- ▶ **Gender.** The [Inter-Agency Standing Committee \(IASC\) Gender Handbook](#) (2017) defines gender as follows, “Gender refers to the socially-constructed differences between females and males — and the relationships between and among them — throughout their life cycle”. The definition elaborates that “Gender, together with age group, sexual orientation and gender identity, determines roles, responsibilities, power and access to resources. This is also affected by other diversity factors such as disability, social class, race, caste, ethnic or religious background, economic wealth, marital status, migrant status, displacement situation and urban/rural setting”.

The Handbook defines a gender analysis as one that “examines the relationships between females and males...their roles, their access to and control of resources and the constraints they face relative to each other.”

- ▶ **Gender-based violence.** An umbrella term for any harmful act that is perpetrated against a person’s will and that is based on socially ascribed (i.e. gender) differences between males and females. It includes acts that inflict physical, sexual or mental harm or suffering, threats of such acts, coercion, and other deprivations of liberty. These acts can occur in public or in private.⁶¹

The term gender-based violence is used within this regional analysis. However, it is recognised that some organisations refer to sexual and gender-based violence (SGBV) or violence against women (VAW). For the purposes of this report, GBV also includes sexual exploitation and abuse. While the report recognises that the term **intimate partner violence** is often used, **domestic violence** was the term used most widely within the reports reviewed and, therefore, is used within this report.

- ▶ **Intersectional gender** refers to the ways that gender is overlaid and converged with other identity factors to facilitate or constrain how conflict-affected and displaced communities respond and adapt to dynamic conditions of the crisis and humanitarian response. The unique combination of identities with gender (such as age, class, age, ability, education, sexual orientation, gender identity and expression and sex characteristics (SOGIESC), nationality, migration status, religion, etc.) experienced by individuals within the evolving conflict shape their barriers, vulnerabilities and opportunities to access essential services and pursue solutions.⁶²

- ▶ **Localisation commitments.** [The Grand Bargain](#) (2016) is an agreement between some of the largest humanitarian donors and organisations (now with 64 signatories). It includes specific commitments and targets to increase funding for local and national responders (localisation) and to include people receiving aid in the decisions that affect their lives (participation).
- ▶ **Meaningful participation** means that women [and other groups] have access to decision-making processes and are able to be active and informed participants, including having influence over the format, agenda and outcomes of these processes and implementation of agreements. Meaningful participation requires that structural barriers to different women's participation are understood and addressed so that women not only have the information and resources to be active and informed participants but that institutions and people in positions of power treat women as equal and respected participants.

Anexa 3

Coordonare, colaborare și forță colectivă

Următoarea secțiune prezintă câteva dintre principalele mecanisme regionale și naționale de coordonare pentru dimensiunea de gen, violența în bază de gen (VBG) și sănătatea și drepturile sexuale și reproductive (SDSR) în Ucraina și în intervenția regională. Situația evoluează rapid și este de natură fluidă. Unele structuri au fost stabilite în timpul procesului de elaborare a raportului și multe din ele au fost planificate. Prin urmare, decât să cartografieze structurile existente, textul de mai jos are scopul de a descrie volumul mare de lucrări care erau în desfășurare la momentul redactării acestui raport și de a oferi context pentru discuția din acest raport privind coordonarea, inclusiv unele dintre obstacolele actuale și provocările evidențiate în procesul existent de analiză și validare.

Structuri regionale de coordonare axate pe dimensiunea de gen

Ca răspuns la amploarea necesităților umanitare din regiune, a fost stabilit între agenții un Plan regional de răspuns la criza refugiaților (PRRR) pentru perioada martie-august 2022 cu extindere ulterioară până în decembrie 2022.⁶³ Obiectivul planului este de a promova și implementa un răspuns deplin și de a sprijini eforturile țărilor vecine pentru a proteja și a ajuta refugiații de toate naționalitățile din Ucraina. Planul se angajează să implementeze intervenții specifice de protecție pentru copii și să fie proactiv în prevenirea, atenuarea și intervenție la VBG, inclusiv exploatarea și abuzul sexual (EAS) comise de lucrătorii umanitari,⁶⁴ și să identifice necesitatea de a spori disponibilitatea și de a sprijini accesul la servicii și la îngrijiri de sănătate sexuală și reproductivă (SSR). Înaltul Comisar al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR) conduce și coordonează implementarea PRRR în conformitate cu Modelul de coordonare pentru refugiați⁶⁵ în strânsă colaborare și consultare cu omologii guvernamentali relevanți și cu sprijinul partenerilor interagenții și al altor părți interesate. În cadrul PRRR și pentru a valorifica structurile naționale de coordonare umanitară existente, la Geneva a fost înființat un forum interagenții regional de coordonare pentru refugiați⁶⁶ prezidat de UNHCR și cu participarea membrilor PRRR și a altor actori relevanți, în vederea asigurării gestionării eficiente a informațiilor situaționale și pentru a sprijini conform cerințelor co-ordonarea națională.

În martie 2022, s-a ajuns la un acord între membrii forumului regional de coordonare pentru refugiați cu privire la necesitatea înființării unui Grup operativ regional pentru egalitatea de gen (RGTF), parte a forumului, pentru a adapta și a integra egalitatea de gen și abilitarea femeilor și fetelor în acțiunile de răspuns la criza refugiaților.

Ca răspuns la numărul mare de femei și fete afectate și la gama largă de riscuri de protecție intersecționale în cadrul crizei actuale, în iunie 2022 a fost înființat un subgrup operativ regional privind VBG⁶⁷ care este gestionat în comun de UNHCR și WAVE și care funcționează în conformitate cu auspiciile și îndrumările grupului operativ regional pentru protecție și are legături directe cu subgrupurile naționale de lucru privind VBG din regiune, precum și cu subgrupul de lucru pentru protecția copilului și cu Grupul operativ regional⁶⁸ pentru combaterea traficului.

De asemenea, în martie 2022 a fost înființat un centru de extensie a îngrijirilor de sănătate pentru refugiați⁶⁹ ca o inițiativă interagenții, implicând Organizația Mondială a Sănătății, UNHCR, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii, Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) și Centrul European de Prevenire și Control al Bolilor pentru oferirea unui sprijin operațional imediat țărilor

care primesc refugiați, ca răspuns la criza din Ucraina. Obiectivele sale includ răspunsul la EAS și VBG și sprijinirea asistenței medicale primare și de urgență, inclusiv SSR.

Structuri naționale de coordonare axate pe dimensiunea de gen

În Ucraina, [Clusterul pentru protecție](#) este operațional și include câteva subcluster. Subclusterul privind VBG din Ucraina⁷⁰ funcționează de la începutul anului 2015, cu UNFPA în calitate de agenție principală. La momentul redactării acestui raport, subclusterul privind VBG era implicat în crearea grupurilor operative de coordonare subnațională în șapte locații din țară pentru a preveni și a interveni în situații de VBG la nivel local, în strânsă coordonare cu autoritățile, ONG-urile și alți actori umanitari. Din decembrie 2015 există și un grup operativ tehnic pentru vârstnici și persoane cu dizabilități, coordonat de HelpAge International.⁷¹ În timpul procesului de validare, s-a remarcat că există subgrupuri naționale de lucru privind VBG în toate țările vecine, care operează în cadrul structurilor de coordonare ale UNHCR pentru răspunsul regional la criza refugiaților, adesea gestionate în comun cu autoritățile naționale relevante; inclusiv în Ungaria, Moldova, Polonia și Slovacia. În Moldova au fost înființate grupuri operative de combatere a traficului.

Guvernul Ucrainei a înființat un grup operativ interagenții privind prevenirea și combaterea cazurilor de violență sexuală în situații de conflict, în cadrul Comisiei de coordonare a activităților organelor executive centrale privind asigurarea drepturilor și oportunităților egale pentru femei și bărbați, în vederea coordonării implementării cadrului de cooperare între guvernul Ucrainei și Organizației Națiunilor Unite privind prevenirea și intervenția în cazurile de violență sexuală în situații de conflict. Ca parte a cadrului de cooperare, acesta abordează furnizarea de servicii complete pentru supraviețuitori/ supraviețuitoare, inclusiv servicii SSR, servicii medicale și specializate de sănătate mintală, asistență juridică și mijloace de trai. Grupurile operative PEAS au fost înființate în Ungaria, Polonia, România, Slovacia⁷² și Moldova. Un grup operativ PEAS⁷³ funcționa în Ucraina, înainte de escaladarea actuală a războiului. Grupul de lucru privind dimensiunea de gen în acțiunea umanitară⁷⁴ (co-prezidat de Mercy Corps și UN Women) a fost creat în Ucraina și un grup operativ pe dimensiunea de gen⁷⁵ în Republica Moldova (prezidat de UN Women și Platforma pentru Egalitate de Gen). S-a remarcat în timpul procesului de validare că în alte țări, deși nu există o structură dedicată dimensiunii de gen, aceasta este integrată în activitatea grupurilor de lucru pentru protecție.

Există un grup de lucru privind SSR în cadrul Clusterului pentru sănătate din Ucraina, condus de UNFPA. De la începutul conflictului, sub-clusterul privind VBG a lucrat îndeaproape cu grupul de lucru SSR pentru a asigura referirea promptă a supraviețuitorilor/ supraviețuitoarelor. În plus, recent au fost stabilite ședințe lunare de coordonare între subclusterul privind VBG, clusterul pentru protecție, clusterul pentru sănătate, grupul de lucru privind SSR și grupul de lucru tehnic pentru sănătate mintală și sprijin psihosocial din Ucraina. La momentul redactării acestui raport, nu au fost stabilite structuri specifice de coordonare a SDSR în țările vecine. Se lucrează în continuare pentru integrarea SDSR în planurile de lucru ale grupurilor operative existente privind dimensiunea de gen și subgrupul de lucru privind VBG din Moldova. În Polonia, SDSR sunt abordate ca o componentă cheie a planului de lucru al subgrupului operativ privind VBG, dar aceasta încă nu a devenit o prioritate în activitatea grupului de lucru pentru sănătate.

Anexa 4

Calitatea de membru al Grupului operativ regional pentru dimensiunea de gen – urmează a fi confirmată

Membrii grupului operativ regional pentru dimensiunea de gen includ următoarele (membrii echipei de acțiune sunt indicați cu caractere albine):

- ▶ ACTED
- ▶ ActionAid
- ▶ Banca Mondială
- ▶ **CARE Internațional**
- ▶ **Centrul pentru Drepturi Reproductive**
- ▶ Corus International
- ▶ Organizația pentru Alimentație și Agricultură (FAO)
- ▶ ILGA Europe
- ▶ ICVA Network
- ▶ Consiliul internațional al agențiilor de voluntariat
- ▶ Organizația Internațională a Muncii (ILO)
- ▶ Organizația Internațională pentru Migrație (IOM)
- ▶ **Federația Internațională de Planificare a Familiei (IPPF)**
- ▶ International Rescue Committee
- ▶ Médecins du Monde
- ▶ Mercy Corps
- ▶ Organizația Intersex International Europe
- ▶ Oxfam
- ▶ Plan International
- ▶ Première Urgence International
- ▶ Proiectul HOPE
- ▶ Salvați Copiii
- ▶ Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF)
- ▶ Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (UNDP)
- ▶ **Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women)**
- ▶ Întitul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR)
- ▶ Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (UNIDO)
- ▶ Programul Comun al Organizației Națiunilor Unite privind HIV/SIDA (UNAIDS)
- ▶ Oficiul Națiunilor Unite pentru coordonarea afacerilor umanitare (OCHA)
- ▶ Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA)
- ▶ **VOICE**
- ▶ Programul Națiunilor Unite pentru Alimentație (WFP)
- ▶ **Organizația Mondială a Sănătății (WHO)**
- ▶ Organizația Mondială a Cercetărilor, biroul european

Note de final

- 1 ICNUR. Aprilie 2022. [Ukraine Regional Refugee Response Plan and Flash Appeal summary](#), [„Plan regional de răspuns la criza refugiaților din Ucraina și sinteza apelului de urgență”].
- 2 OHCHR. 25 iulie 2022. [Ukraine: Civilian Casualty Update](#), [„Ucraina: Actualizare cu privire la victimele civile”]. 25 iulie 2022.
- 3 FAO. 2 aprilie 2022. [Complementary Information Note: Gender-related impacts of the Ukraine Conflict - Entry points for gender-responsive and inclusive interventions for Ukraine crisis](#), [„Notă informativă complementară: Impactul conflictului din Ucraina asupra dimensiunii de gen – Puncte de intrare pentru intervențiile sensibile la dimensiunea de gen și incluzive pentru criza din Ucraina”].
- 4 Ibid.
- 5 Potrivit recensământului din anul 2001, în Ucraina erau 82 550 de apatrizi. În anul 2021, locuiau cel puțin 35 875 de apatrizi conform estimărilor UNHCR. Potrivit altor surse, pot fi mai mult de zeci de mii de apatrizi, inclusiv o populație numeroasă de etnie romă și copii născuți pe teritoriile ocupate în anul 2014.
- 6 Consiliul European pentru Refugiați și Exilați. 8 aprilie 2022. [Op-ed: Why Europe Needs to Address the Protection Needs of Stateless Refugees Fleeing Ukraine](#), [„Editorial de opinie: De ce Europa trebuie să răspundă nevoilor de protecție ale refugiaților apatrizi care fug din Ucraina”].
- 7 UNICEF, UNHCR. 7 martie 2022. [Unaccompanied and separated children fleeing escalating conflict in Ukraine must be protected: Joint statement](#), [„Copiii neînsoțiți și separați care fug din calea escaladării conflictului din Ucraina trebuie să fie protejați: Declarație comună”].
- 8 Grup de lucru al ONG-urilor cu privire la femei, pace și securitate. Aprilie 2022. [Gender Analysis of the Situation in Ukraine](#), [„Analiza de gen a situației din Ucraina”].
- 9 OCHA. [Ukraine situation report](#), [„Raport privind situația din Ucraina”]. Accesat la 18 iulie 2022.
- 10 La situația din 30 august 2022, 7 007 381 de refugiați din Ucraina au fost înregistrați în toată Europa. Începând cu 24 februarie, au fost înregistrate 11 976 498 de treceri ale frontierei (care reflectă deplasările transfrontaliere, nu și persoanele fizice) din Ucraina și începând cu 28 februarie, au fost înregistrate 5 324 798 de treceri ale frontierei spre Ucraina. <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>. Accesat la 5 septembrie 2022.
- 11 ICNUR. Aprilie 2022. [Ukraine Regional Refugee Response Plan and Flash Appeal summary](#), [„Plan regional de răspuns la criza refugiaților din Ucraina și sinteza apelului de urgență”].

- 12 La situația din 30 august 2022, 7 007 381 de refugiați din Ucraina au fost înregistrați în toată Europa. Începând cu 24 februarie, au fost înregistrate 11 976 498 de treceri ale frontierei (care reflectă deplasările transfrontaliere, nu și persoanele fizice) din Ucraina și începând cu 28 februarie, au fost înregistrate 5 324 798 de treceri ale frontierei spre Ucraina. <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>. Accesat la 5 septembrie 2022.
- 13 [Portalul de date operaționale al UNHCR](#). Accesat la 1 septembrie 2022.
- 14 UNHCR. Aprilie 2022. [Ukraine Regional Refugee Response Plan and Flash Appeal summary](#), [„Plan regional de răspuns la criza refugiaților din Ucraina și sinteza apelului de urgență”].
- 15 UNHCR. 12 iulie 2022. [Lives on Hold: Profiles and Intentions of Refugees from Ukraine](#), [„Vieți în așteptare: Profilurile și intențiile refugiaților din Ucraina”].
- 16 Ibid.
- 17 UNHCR. [Ukraine Refugee Situation](#), [„Situația refugiaților din Ucraina”]. Accesat la 18 iulie 2022.
- 18 OHCHR. 21 aprilie 2022. [UN Human Rights in Moldova: Providing vital support to Ukrainian refugees](#), [„Organizația Națiunilor Unite pentru drepturile omului în Moldova: Acordarea unui sprijin esențial pentru refugiații din Ucraina”].
- 19 UNHCR. Aprilie 2022. [Ukraine Regional Refugee Response Plan and Flash Appeal summary](#), [„Plan regional de răspuns la criza refugiaților din Ucraina și sinteza apelului de urgență”].
- 20 VOICE/HIAS. 25 mai 2022. [Așteptând ca cerul să se închidă: Criza fără precedent cu care se confruntă femeile și fetele care fug din Ucraina](#).
- 21 Ibid.
- 22 Atunci când VBG a fost inclusă ca domeniu de cercetare în cadrul acestei analize, nu exista nici un grup regional în domeniul VBG.
- 23 Participarea și leadershipul femeilor și al OSC-urilor pentru femei a reprezentat accentul primar al acestei secțiuni, deși s-a utilizat o perspectivă intersecțională pentru a analiza materialele în vederea identificării constatrilor legate de participarea și leadershipul unor grupuri marginalizate specifice de femei și de persoane cu identități de gen diverse, care, de obicei, au cel mai puțin acces și influență asupra proceselor de luare a deciziilor, cum ar fi comunitățile LGBTIQ+, femeile cu dizabilități și femeile din cadrul minorităților naționale.

- 24 Printre acestea se numără Înțelegerea majoră/Agenda pentru umanitate a Summitului umanitar mondial (2016), Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (2015), Rezoluția 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea (2000) și Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice(1966).
- 25 CARE și UN Women. 4 mai 2022. [Rapid Gender Analysis of Ukraine](#), [„Analiza rapidă de gen în Ucraina”].
- 26 Ibid.
- 27 VOICE Amplified/HIAS. 2022. [Așteptând ca cerul să se închidă: Criza fără precedent cu care se confruntă femeile și fetele care fug din Ucraina – Raport de evaluare pentru Moldova](#).
- 28 CARE și UN Women. 4 mai 2022. [Rapid Gender Analysis of Ukraine](#), [„Analiza rapidă de gen în Ucraina”].
- 29 Ibid.
- 30 [The Grand Bargain](#) (2016) [„Înțelegerea majoră”] este un acord între unii dintre cei mai mari donatori și organizații umanitare (în prezent cu 64 de entități semnatare). În acord sunt incluse angajamente și obiective specifice de sporire a finanțării pentru personalul de intervenție la nivel local și național (localizarea), și de implicare a persoanelor care primesc ajutor în deciziile care le afectează viețile (participarea).
- 31 Pentru explicații cu privire la Rezoluția 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind Femeile, Pacea și Securitatea, a se vedea Pacea pentru Femei. Liga internațională pentru pace și libertate a femeilor (WILPF). [Rezoluția 1325 a Consiliului de Securitate](#).
- 32 OMS. 3 martie 2021. [Violence against women prevalence estimates, 2018](#), [„Estimări privind prevalența violenței împotriva femeilor”] – Regiunea europeană a OMS
- 33 FRA – Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene. 2014. [Violence against women: An EU-wide survey](#), [„Violența împotriva femeilor: un sondaj la nivelul UE”] – Rezultate pe scurt.
- 34 Marija Babovic & Valentina Andrasek. 2019. [Well-being and Safety of Women. Main report](#), [„Bunăstarea și siguranța femeilor. Raport principal”]. OSCE, Open WorldCat.
- 35 Chatham House. 23 iulie 2020. [Domestic Violence in Ukraine: Lessons from COVID-19](#), [„Violența în familie în Ucraina: Lecții din pandemia COVID-19”].
- 36 Consiliul Europei. [Fapte despre Convenția de la Istanbul](#). Accesat la 25 august 2022.

- 37 Amnesty International. 20 iunie 2022. [Ukraine: “Historic victory for women’s rights” as Istanbul Convention ratified](#), [„Ucraina: Victorie istorică pentru drepturile femeilor odată cu ratificarea Convenției de la Istanbul”].
- 38 La Strada International, 31 ianuarie 2022. [Moldova ratifică Convenția de la Istanbul](#).
- 39 Human Rights Watch. 28 iulie 2020. [Poland abandoning commitment to women: Government threatening to leave domestic violence treaty](#), [„Polonia renunță la angajamentul față de femei: Guvernul amenință să renunțe la tratatul privind violența în familie”]. Hilary Margolis.
- 40 UNODC. [Trafficking in persons to Europe for sexual exploitation](#), [„Traficul de persoane în Europa în scopul exploatareii sexuale”]. Accesat la 25 august 2022.
- 41 USAID. Mai 2022. [Ukraine: Counter-Trafficking in Persons Factsheet](#), [„Ucraina: Fișă informativă privind combaterea traficului de persoane”].
- 42 Comisia Europeană. [Together against trafficking in human beings](#), [„Împreună împotriva traficului de ființe umane”]. Accesat la 25 august 2022.
- 43 Departamentul de Stat al SUA, Raportul cu privire la combaterea traficului de persoane. 2020. [Trafficking in Persons Report: Ukraine](#), [„Raport privind traficul de persoane: Ucraina”].
- 44 Reportaje și comunicate de presă privind ședințele ONU. 6 iunie 2022. [Sexual Violence ‘Most Hidden Crime’ Being Committed against Ukrainians, Civil Society Representative Tells Security Council](#), [„Violența sexuală, cea mai ascunsă crimă comisă împotriva ucrainenilor, a declarat reprezentantul societății civile în fața Consiliului de Securitate”].
- 45 CARE, UN Women. 4 mai 2022. [Rapid Gender Analysis of Ukraine](#), [„Analiza rapidă de gen în Ucraina”].
- 46 OHCHR. [Comisia internațională independentă de anchetă privind Ucraina](#). Accesat la 1 septembrie 2022.
- 47 UN News. 6 iunie 2022. [Reports of sexual violence in Ukraine rising fast, Security Council hears](#), [„Rapoarte privind creșterea sporită a violenței sexuale în Ucraina, audiate în cadrul Consiliului de Securitate”].
- 48 Subclusterul din domeniul VBG din Ucraina, UNOCHA, ACTED. Mai 2022. [Gender-based Violence \(GBV\) Risk Analysis for Cash and Voucher Assistance \(CVA\) in Ukraine](#), [„Analiza riscurilor privind violența în bază de gen (VBG) pentru asistența financiară și sub formă de vouchere (CVA) în Ucraina”].

- 49 Punctele Albastre oferă un spațiu sigur pentru familiile și copiii care se deplasează în situații de urgență și țin legătura între ei pentru a ajuta la depistarea și reunirea familiilor separate. Punctele albastre oferă informații-cheie, sprijin mintal, emoțional și social, un spațiu de odihnă și joacă, îmbrăcăminte de urgență și păături, și evaluează riscurile de protecție. Sursa: UNICEF. [Adăposturile din cadrul Punctelor Albastre](#). Accesat la 29 August 2022.
- 50 The Guardian. 1 iulie 2022. [The informal volunteer groups leading Ukraine's aid effort](#), [„Grupurile informale de voluntari care gestionează eforturile de asistență a Ucrainei”]. Isobel Koshiw în Dnipro.
- 51 UNHCR. 20 iunie 2022. [Ukraine Situation: Moldova – Gender-Based Violence Safety Audits](#) [„Situația din Ucraina: Moldova – Auditorile de siguranță cu privire la violența în bază de gen”].
- 52 Serviciul de asistență al domeniului de responsabilitate privind VBG. Aprilie 2022. [Supporting Women and Girls Fleeing Ukraine: Guidance and Tips for Private Accommodation Hosts](#), [„Sprijin acordat femeilor și fetelor care fug din Ucraina: Orientări și sfaturi pentru gazdele din locuințele private”]. Accesat la 5 septembrie 2022.
- 53 UNHCR. 12 iulie 2022. [Lives on Hold: Profiles and Intentions of Refugees from Ukraine](#), [„Vieți în așteptare: Profilurile și intențiile refugiaților din Ucraina”].
- 54 Grupul de lucru interagenției privind sănătatea reproductivă în situațiile de criză. 15 Decembrie 2020. [Pachetul Inițial Minim de Servicii \(PIMS\) pentru sănătatea reproducerii în situații de criză](#).
- 55 UNHCR. [Ghidul situațiilor de urgență – Principii umanitare](#). Definind principiului umanitar al „imparțialității”, diferite organizații folosesc adesea categorii variate de identificare și articulare a acestora, inclusiv orientarea sexuală, exprimarea de gen și identitate și caracteristicile sexuale; și „opinie politică” sau „afiliere politică” și, respectiv, „credință religioasă” sau „religie”.
- 56 Ghidul dimensiunii de gen al [Comitetului permanent interagenției \(IASC\)](#) (2017) definește genul după cum urmează: „Genul se referă la diferențele constituite social între femei și bărbați – și relațiile dintre și între ei – de-a lungul ciclului lor de viață”. Definiția detaliază că „Genul, împreună cu grupul de vârstă, orientarea sexuală și identitatea de gen, determină rolurile, responsabilitățile, puterea și accesul la resurse. Acest lucru este, de asemenea, afectat de alți factori de diversitate, cum ar fi dizabilitatea, clasa socială, rasa, casta, originea etnică sau religioasă, situația economică, starea civilă, statutul de migrant, situația de strămutare și mediul urban/rural”. Ghidul definește analiza de gen ca fiind una care „examinează relațiile dintre femei și bărbați...rolurile acestora, accesul și controlul lor asupra resurselor și limitările cu care se confruntă unii față de alții”.

- 57 O „percepție binară asupra genul” se referă la colectarea de date numai ale femeilor sau bărbaților. De asemenea, acesta include ideea de omogenitate în care genul nu este suprapus cu date suplimentare, cum ar fi vârsta, dizabilitățile sau SOGIESC. O astfel de percepție exclude și face invizibile persoanele intersexuale și corpurile acestora și, prin urmare, nevoile lor distincte. Acolo unde actele de identitate sunt folosite aproape exclusiv pentru a determina genul, persoanele care nu au acces la recunoașterea legală a genului – adică, este imposibil din punct de vedere funcțional (de ex., Ucraina, de la debutul pandemiei COVID-19) sau imposibil din punct de vedere legal (de ex., Ungaria) – sunt clasificate greșit. Acest lucru afectează nevoile de SSR ale persoanelor transgender, non-binare și intersexuale.
- 58 A se vedea UNHCR. Mai 2022. [Protecția persoanelor LGBTIQ+ în contextul răspunsului umanitar în Ucraina](#) și ILGA. Martie 2022. [Document de informare: Războiul din Ucraina - Persoanele LGBTI în contextul conflictului armat și al strămutării în masă.](#)
- 59 Programa de legătură este o abordare sau un cadru care ține cont de nevoile imediate și pe termen lung ale populațiilor afectate, sporind oportunitățile de pace. A se vedea Oxfam. Iunie 2019. [Legătura asistență umanitară-dezvoltare-pace: Ce înseamnă are pentru organizațiile cu mai multe mandate?](#)
- 60 Organizația Națiunilor Unite. 29 martie 2022. [Violență sexuală în situații de conflict - Raportul Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. S/2022/272.](#)
- 61 Adaptat după Edge Effect, CBM Australia și Universitatea din Melbourne, Institutul pentru Sănătate Globală Nossal, mai 2020. [La periferie: o analiză intersecțională a dizabilității și a orientării sexuale diverse, a identității de gen, a exprimării și a caracteristicilor sexuale în contexte umanitare și de dezvoltare.](#)
- 62 UNHCR. 2022. Situația în Ucraina: [Plan regional de răspuns la criza refugiaților - martie - decembrie 2022.](#)
- 63 Protecția IASC împotriva exploatării și abuzului sexual. [Șase principii de bază.](#) Accesat la 27 august 2022.
- 64 UNHCR. [Modelul de coordonare pentru refugiați \(MCR\).](#) Accesat la 27 august 2022.
- 65 UNHCR. Martie 2022. [Situația în Ucraina. Planul regional de răspuns la criza refugiaților. Sinteza și cerințele de finanțare interagenției, martie - august 2022.](#)
- 66 UNHCR și WAVE. 21 iunie 2022. [Termenii de referință pentru subgrupul operativ regional privind violența în bază de gen.](#)
- 67 UNHCR și UNICEF. 31 mai 2022. [Termenii de referință pentru subgrupul operativ regional privind protecția copiilor.](#)

- 68 OMS. Mai 2022. [Apel în situație de urgență: Ucraina și țările care primesc și gazduiesc refugiați](#). Actualizare pentru mai 2022.
- 69 DR VBG al IASC. [Tabloul de bord 5W din 2022 al Subclusterului privind VBG din Ucraina](#).
- 70 Clusterul global pentru protecție. Clusterul pentru protecție al Ucrainei. [Grupul operativ tehnic pentru vârstnici și persoane cu dizabilități. Proiectul termenilor de referință](#). Accesat la 27 august 2022.
- 71 Forumul de coordonare pentru refugiați. 19 august 2022. [Slovacia: Termenii de referință din 2022 ai grupului operativ PEAS](#). Accesat la 27 august 2022.
- 72 Comitetul Permanent Interagenției. Protecția împotriva exploatării și abuzului sexual. [TR ai grupului operativ PEAS din Ucraina](#). Accesat la 31 august 2022.
- 73 [Subgrupul privind dimensiunea de gen în acțiunea umanitară din Ucraina](#). Accesat la 27 august 2022.
- 74 UNHCR, WFP. 5 aprilie 2022. [Termeni de referință: Grup operativ pentru dimensiunea de gen \(GTF\) în cadrul intervenției cu referire la refugiați în Moldova](#).

Scoatem la iveală ceea ce este invizibil: O analiză a dimensiunii de gen bazată pe dovezi în cadrul răspunsului regional în contextul războiului din Ucraina

© Grupul operativ regional de gen, octombrie 2022

